รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์
ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

THE STUDENTS, OPINIONS ON THE INSTRUCTIONAL COMPETENCIES OF THE TEACHERS IN AGRICULTURAL COMMUNICATION CURRICULUM AT FACULTRY OF AGRICULTURE TEACHNOLOGY, KING MOMGKUT'S INSTITUTE TEACHNOLOGY LADKRABANG

ผศ.ดร.สมศักดิ์ คูหาสวรรค์เวช

ได้รับทุนสนับสนุนงานวิจัยจากเงินรายได้ ประจำปีงบประมาณ 2556
สาขานิเทศศาสตร์เกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์
ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

THE STUDENTS, OPINIONS ON THE INSTRUCTIONAL COMPETENCIES OF THE TEACHERS IN AGRICULTURAL COMMUNICATION CURRICULUM AT FACULTRY OF AGRICULTURE TEACHNOLOGY, KING MOMGKUT'S INSTITUTE TEACHNOLOGY LADKRABANG

ผศ.ดร.สมศักดิ์ คูหาสวรรค์เวช

b. 12781642
i.

ได้รับทุนสนับสนุนงานวิจัยจากเงินรายได้ ประจำปีงบประมาณ 2556
สาขานิเทศศาสตร์เกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชื่อโครงการวิจัย (ภาษาไทย) ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

(ภาษาอังกฤษ) THE STUDENTS, OPINIONS ON THE INSTRUCTIONAL COMPETENCIES OF THE TEACHERS IN AGRICULTURAL COMMUNICATION CURRICULUM AT FACULTRY OF AGRICULTURE TEACHNOLOGY, KING MOMGKUT'S INSTITUTE TEACHNOLOGY LADKRABANG

ได้รับเงินอุดหนุนจาก งบประมาณรายได้สาขาวิชานิเทศาสตร์เกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร

ประจำปี 2556 จำนวนเงิน 35,000 บาท

ระยะการทำการวิจัย 1 ปี ตั้งแต่ ตุลาคม 2555 ถึง กันยายน 2556

ผศ.ดร.สมศักดิ์ คูหาสวรรค์เวช หัวหน้าโครงการ

สาขาวิชาพัฒนาการเกษตรและการจัดการทรัพยากร คณะเทคโนโลยีการเกษตร

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง หมายเลขโทรศัพท์ 02-3298520

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ในหลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ปีการศึกษา 2556 จำนวน 275 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามที่รวบรวมโดยผู้วิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ทดสอบทางสถิติ t–test และ one way ANOVA ผลการวิจัยพบว่า

นักศึกษามีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตรในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.21 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านกระบวนการสอนมีความคิดเห็นมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.37 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการใช้สื่อการสอน มีค่าเฉลี่ย 4.20 อยู่ในระดับมาก ด้านการวัดและประเมินผล มีค่าเฉลี่ย 4.17 อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้มีความคิดเห็นน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.10 อยู่ในระดับมาก

นักศึกษาชั้นปีที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 ส่วนนักศึกษาที่มีเพศ คะแนนเฉลี่ยสะสมแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตรไม่แตกต่างกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ABSTRACT

Research Title : THE STUDENTS, OPINIONS ON THE INSTRUCTIONAL COMPETENCIES OF THE TEACHERS IN AGRICULTURAL COMMUNICATION CURRICULUM AT FACULTRY OF AGRICULTURE TEACHNOLOGY, KING MOMGKUT'S INSTITUTE TEACHNOLOGY LADKRABANG

Researcher : MR. SOMSAK KHUHASWONVETCH

Faculty : AGRICULTURE TEACHNOLOGY

The purpose of this research is to study and comparison opinions on the instructional competencies of teacher in the Agricultural Communication Curriculum at Faculty of Agricultural Teachnology, The King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang (KMITL) among 275 bachelor degree students who study in the year 2013. The instruments used in the study was a questionnaire. The data were analyzed by using percentage, mean and standard deviation, t-test and one way ANOVA. The results found that.

The students opinions on the instructional competencies of teacher in Agricultural Communication Curriculum overall in the highest level average 4.21 considering it was found that teaching with the most opinions are on average 4.37 at the highest level , followed by the use of instructional media averaged 4.20 in high level Measurement and Evaluation averaged 4.17 in high level. Their emphasis on learner-centered , with the least opinions averaged 4.10 in high level.

The satisfaction on the instructional competencies of teacher in the Agricultural Communication Curriculum was significant difference at the 0.05 level of the level of classes. The satisfaction on instructional competencies of teacher in the Agricultural Communication Curriculum was not difference in sex and cumulative grade.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ
(Acknowledgement)

งานวิจัยเรื่องความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ในระดับปริญญาตรี หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร อาจารย์และบุคลากร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพการสอนที่ดียิ่งขึ้น

ผศ.ดร.สมศักดิ์ คูหาสวรรค์เวช
มิถุนายน 2557

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ (Introduction)	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
ขอบเขตและข้อจำกัดของการวิจัย	3
นิยามศัพท์ปฏิบัติการ	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย	4
สมมติฐานในการวิจัย	5
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร (Review of Related Literature)	6
แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพการสอน	6
แนวคิดด้านการสอน	10
แนวคิดด้านการใช้สื่อการสอน	15
แนวคิดด้านการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	21
แนวคิดด้านการวัดและประเมินผล	27
เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	30
บทที่ 3 วิธีการวิจัย (Research Methodologies)	33
ประชากรในการวิจัย	33
วิธีการศึกษา	33
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	34
การเก็บรวบรวมข้อมูล	35
การวิเคราะห์ข้อมูล	35
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	36

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัยและวิจารณ์ผล (Finding and Results)	37
ผลการวิจัย	37
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา.....	37
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร	38
ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร	47
ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะของนักศึกษาที่มีต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร	55
วิจารณ์ผลการวิจัย	57
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ (Conclusion and Recommendation).....	58
สรุปผลการศึกษา.....	58
ข้อเสนอแนะ.....	61
เอกสารอ้างอิง (Bibliography).....	63
ภาคผนวก.....	66
ประวัติผู้วิจัย.....	72

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 3.1	จำนวนนักศึกษาจำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา.....	33
ตารางที่ 4.1	แสดงข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาปริญญาตรีหลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร...	38
ตารางที่ 4.2	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นนักศึกษาที่มีต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร ในภาพรวม.....	39
ตารางที่ 4.3	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นนักศึกษาที่มีต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร ด้านกระบวนการสอน.....	40
ตารางที่ 4.4	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นนักศึกษาที่มีต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร ด้านการใช้สื่อการสอน.....	42
ตารางที่ 4.5	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นนักศึกษาที่มีต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร ด้านการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเรียนรู้.....	44
ตารางที่ 4.6	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นนักศึกษาที่มีต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร ด้านการวัดและประเมินผล.....	46
ตารางที่ 4.7	แสดงผลการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตรจำแนกตามเพศของนักศึกษา.....	48
ตารางที่ 4.8	แสดงผลการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตรจำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา	49
ตารางที่ 4.9	แสดงผลการเปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร ในด้านกระบวนการสอน ในภาพรวม จำแนกตามชั้นปี.....	50
ตารางที่ 4.10	แสดงผลการเปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร ในด้านกระบวนการสอน จำแนกตามชั้นปี.....	51
ตารางที่ 4.11	แสดงผลการเปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร ในด้านการใช้สื่อการสอน จำแนกตามชั้นปี.....	52

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.12 แสดงผลเปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร ในด้านการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ จำแนกตามชั้นปี..... 52

ตารางที่ 4.13 แสดงผลการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์สูตรนิเทศศาสตร์เกษตรจำแนกตามคะแนนเฉลี่ยสะสม..... 53

ตารางที่ 4.14 แสดงผลการเปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร ในด้านการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ จำแนกตามคะแนนเฉลี่ยสะสม..... 54

ตารางที่ 4.15 แสดงผลการเปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร ในด้านการวัดและประเมินผล จำแนกตามคะแนนเฉลี่ยสะสม..... 55

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่ 1.1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
ภาพที่ 2.1	กรวยประสบการณ์ (Cone of Experience).....	17

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1
บทนำ
(Introduction)

1. ความสำคัญของปัญหา

การที่มนุษย์จะเป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพได้ ต้องอาศัยระบบของการศึกษาที่ถูกต้องและการศึกษาที่มีคุณภาพ จึงจะช่วยให้มนุษย์มีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลถึงการพัฒนาเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และพัฒนาประเทศในที่สุดดังที่ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey, 1916) กล่าวไว้ว่า การศึกษาเป็นภารกิจของสังคม การศึกษาและสังคมจะต้องมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด การศึกษาจะก้าวหน้าเพราะสังคม และสังคมจะเจริญก็เพราะการศึกษา ทั้งสองอย่างต่างก็เกื้อหนุนซึ่งกันและกัน ซึ่งจะเห็นว่าการศึกษาเป็นตัวกระตุ้นทำให้เกิดการพัฒนา ค่านิยม ทัศนคติและทักษะใหม่ ๆ ซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงและสามารถเอาชนะความล้าหลังทางสังคมและเศรษฐกิจได้ การศึกษาจึงเป็นปัจจัยในการพัฒนาบุคลากรของสังคมและประเทศชาติ

ดังนั้นสังคมจึงคาดหวังว่าสถาบันอุดมศึกษาของชาตินำจะสร้างผู้นำสังคมที่เก่งและดี สามารถแก้ไขปัญหาของชาติได้เป็นแหล่งอ้างอิงหรือแหล่งความรู้ของประเทศที่เชื่อถือได้ รวมทั้งเป็นแหล่งที่สามารถประกันความสำเร็จในชีวิตได้ (สำนักบริหารวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2543) ซึ่งอุดมศึกษาจะมีคุณภาพนั้นต้องขึ้นอยู่กับการพัฒนาอาจารย์ของสถาบันเป็นสำคัญ (กมล สุดประเสริฐ และคณะ, 2548) เพราะการที่จะพัฒนาคนให้มีประสิทธิภาพนั้นขึ้นอยู่กับการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ อาจารย์ผู้สอนเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งในกระบวนการเรียนการสอนที่จะทำให้ผู้สำเร็จการศึกษาออกไป มีคุณภาพหรือไม่เพียงใด การประเมินประสิทธิภาพการสอนเป็นภาระหน้าที่ของอาจารย์และผู้บริหารที่จะต้องรับผิดชอบร่วมกัน ทั้งนี้เพื่อพัฒนาอาจารย์ทั้งส่วนบุคคลและส่วนรวม ให้เป็นอาจารย์ที่สอนได้มีประสิทธิภาพ (กำพล ธนะนิมิตร,2548) การที่จะประเมินว่าอาจารย์มีประสิทธิภาพการสอนดีหรือไม่อย่างไรนั้น เป็นเรื่องยาก และมีลักษณะเป็นนามธรรม อย่างไรก็ตาม มีผลการวิจัยยืนยันตรงกันว่า ถ้าใช้นักศึกษาเป็นผู้ประเมินแล้วผลที่ได้จะเป็นที่น่าเชื่อถือได้ เพราะนักศึกษาเป็นผู้ได้ รู้เห็น และติดตาม กิจกรรมการสอนของอาจารย์ตลอดเวลา หากอาจารย์ได้มีการสอนให้เข้าใจรู้จักใช้ความคิดอย่างมีเหตุมีผลแล้ว นักศึกษาก็ย่อมจะประเมินประสิทธิภาพของอาจารย์ได้อย่างถูกต้อง

คณะเทคโนโลยีการเกษตร มีหน้าที่ในการผลิตบุคลากรและผลงานทางวิชาการด้านการเกษตรที่มีคุณภาพ เพื่อสนองตอบต่อสังคมและการพัฒนาประเทศชาติอย่างยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตบัณฑิตทางด้านการเกษตรในระดับปริญญาที่มีความรู้ความสามารถด้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิชาการและวิชาชีพตามความต้องการของสังคมมีคุณธรรมและจริยธรรมในวิชาชีพ มีความเป็นผู้นำ รับผิดชอบต่อสังคมรู้จักคิดริเริ่มสร้างสรรค์สามารถวิเคราะห์ปัญหาและนำความรู้มาใช้ในการทำงาน และการดำเนินชีวิตให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและต่อสังคม หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร เป็นหลักสูตรหนึ่งของคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ที่มีหน้าที่ผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ความสามารถ ในการผสมผสานความรู้ ในสาขานิเทศศาสตร์เกษตรศาสตร์และสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีทักษะการสื่อสารครบถ้วน อันจะนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการเกษตรไทย และมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม สามารถครองตัวอยู่ในสังคมได้อย่างเต็มภาคภูมิและยังส่งเสริมการศึกษา การวิจัย และเผยแพร่ผลงานทางด้านนิเทศศาสตร์ เกษตรศาสตร์และด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อสนองนโยบายของรัฐและเอกชนในการพัฒนาคุณภาพของบุคลากรด้านนิเทศศาสตร์เกษตร

เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางของหลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร ผู้วิจัยจึงตระหนักถึงความจำเป็นและควรจะได้มีการศึกษาวิจัยถึงความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ผู้สอน ในด้านต่าง ๆ และการเข้าใจปัญหาการเรียนของนักศึกษาจะเป็นแนวทางช่วยแก้ปัญหาและแนวโน้มในการความต้องการที่จะให้นักศึกษาสนใจในการเรียนการสอน การพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพ จะเป็นผลให้การบริหารงานหลักสูตรและการพัฒนาคุณภาพของบัณฑิตประสบผลสำเร็จตามที่กำหนดไว้ในคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ไว้นั่นเอง ซึ่งจะสะท้อนไปยังการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการได้ในที่สุด

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ในหลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

2.2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ในหลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ใน หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร อาจารย์และบุคลากร คณะเทคโนโลยีการเกษตร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการสอนให้มีคุณภาพที่ดียิ่งขึ้น

4. ขอบเขตและข้อจำกัดของการวิจัย

ขอบเขตของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ทำการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ ประกอบด้วยด้านกระบวนการสอน ด้านสื่อในการสอน ด้านการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ และด้านการวัดผลและประเมินผล โดยประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2556 จำนวน 275 คน โดยมีตัวแปรดังนี้

4.1 ตัวแปรต้น คือ นักศึกษาได้แก่ เพศ ชั้นปีที่ศึกษาและคะแนนเฉลี่ยสะสม

4.2 ตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ในด้านกระบวนการสอน สื่อในการสอน การเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล

5. นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

ประสิทธิภาพการสอน หมายถึง ความสามารถของอาจารย์ในการเตรียมและการปฏิบัติด้านการสอนรวมทั้งลักษณะหรือพฤติกรรมของอาจารย์ผู้สอนที่ส่งผลให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จ ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนการสอน ประกอบด้วยประสิทธิภาพในการสอนดังนี้

1. ด้านกระบวนการสอน เป็นเรื่องเกี่ยวกับความเอาใจใส่นักศึกษา การถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การเลือกใช้วิธีการสอนอย่างเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา ความกระตือรือร้นในการสอน การมอบหมายงานเพื่อฝึกทักษะ ความรับผิดชอบต่อการสอน

2. ด้านสื่อในการสอน เป็นเรื่องเกี่ยวกับการใช้ตำราเอกสารวารสาร การใช้เอกสารประกอบการสอน การเลือกอุปกรณ์การสอน โอกาสในใช้ห้องปฏิบัติการ การจัดกิจกรรมให้นักศึกษาเรียนรู้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ด้านการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ เป็นเรื่องเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมร่วมกันในชั้นเรียน การจัดกิจกรรมให้นักศึกษามีโอกาสได้แก้ไขปัญหาอย่างเสรี สามารถเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด การเปิดโอกาสให้นักศึกษาอภิปราย การมีส่วนร่วมกันคิดวิเคราะห์ปัญหาแสวงหาความรู้ข้อมูลและวิธีการต่าง ๆ การแสดงความคิดเห็นและการหาข้อสรุปความรู้ประสบการณ์ความคิดใหม่ ๆ

4. ด้านการวัดและประเมินผล เป็นเรื่องเกี่ยวกับการออกข้อสอบเพื่อวัดความเข้าใจมากกว่าความจำ เกณฑ์การประเมินผลอย่างยุติธรรม การออกข้อสอบตรงตามเนื้อหาวิชา การแจ้งผลการสอบอย่างรวดเร็ว การแจ้งผลการตรวจรายงานและผลการเรียนนักศึกษา การคุมสอบอย่างเคร่งครัดตามมาตรฐานของมหาวิทยาลัย

ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์

นักศึกษา หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี หลักสูตนิเทศศาสตร์เกษตร สาขาวิชาพัฒนาการเกษตรและการจัดการทรัพยากร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2556 ประกอบด้วยนักศึกษา 4 ชั้นปี คือ ชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และ ชั้นปีที่ 4

อาจารย์ หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่สอนที่เป็นข้าราชการและพนักงานมหาวิทยาลัยที่กำลังปฏิบัติหน้าที่อยู่ในปีการศึกษา 2556 คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

6. กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ตัวแปรที่ควรนำมาศึกษา และเกี่ยวข้องกับความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง โดยมีกรอบแนวคิดในการศึกษาได้ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

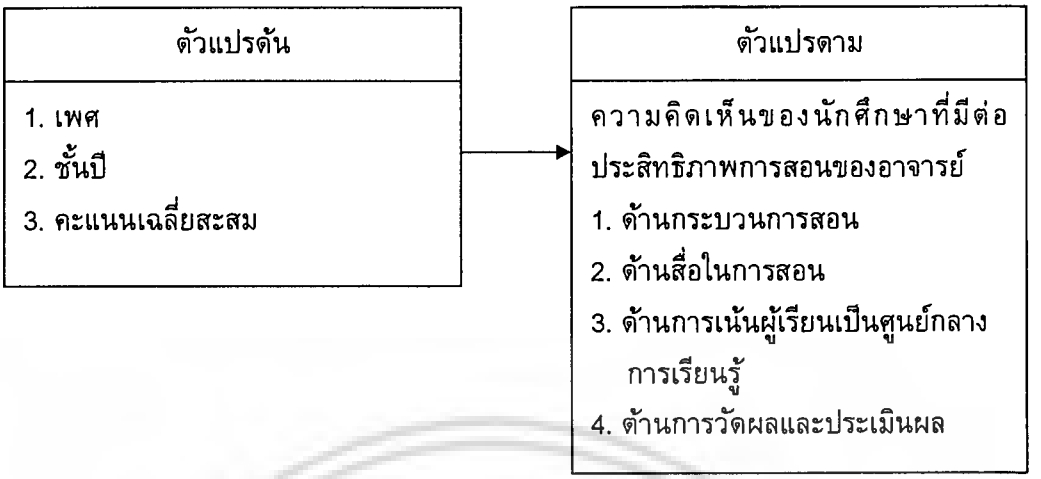

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

7. สมมติฐานในการวิจัย

นักศึกษาที่มีเพศ ชั้นปี และคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังแตกต่างกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2
การตรวจเอกสาร
(Review of Related Literature)

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ที่สอนในระดับปริญญาตรี หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังรายละเอียดดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพการสอน
2. แนวคิดด้านการสอน
3. แนวคิดด้านการใช้สื่อการสอน
4. แนวคิดด้านการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
6. แนวคิดด้านการวัดผลและการประเมินผล
7. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพการสอน

แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพการสอน

กู๊ด Good (1973) กล่าวว่า ประสิทธิภาพการสอน หมายถึง การใช้แผนการสอนหรือวิธีการสอนซึ่งทำให้ผู้รับเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ต้องการ สำหรับเทคนิคในการวัดประสิทธิภาพการสอนที่นิยมใช้ได้แก่ การสังเกตุพฤติกรรมการสอนของครูที่นิยมใช้กันมาก คือ การวัดโดยให้ผู้อื่นเป็นผู้วัดการสอนของครู ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้ร่วมงาน และนักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนนั้นเป็นผู้มีส่วนในการเรียนรู้โดยตรง ส่วนลักษณะที่จะได้มาจากการวัดก็คือ ลักษณะของครูผู้สอนและสิ่งแวดล้อมของการเรียนการสอนที่จะทำให้การสอนมีประสิทธิภาพ

โบรฟี่ (Brophy. 1992 อ้างถึงใน สุรางค์ โค้วตระกูล, 2541) ได้ให้นิยามของการเป็นผู้สอนที่ดีและมีประสิทธิภาพว่า หมายถึง ผู้สอนที่สามารถสอนให้ผู้เรียนมีสัมฤทธิ์ผลในการเรียนรู้และสามารถนำความรู้ที่เรียนไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

จอห์น แคร์รอล (John Carrol, 1993 อ้างถึงใน สุรางค์ โค้วตระกูล, 2541) ได้อธิบายความหมายของครูที่มีประสิทธิภาพว่า หมายถึง ผู้สอนที่สอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ให้เวลาแก่ผู้เรียนแต่ละคนได้เรียนรู้โดยพิจารณาความแตกต่างของบุคคล และวิชาที่สอน

บุญชม ศรีสะอาด (2524) กล่าวว่า ประสิทธิภาพการสอน หมายถึง การสอนที่ประกอบด้วย ตัวประกอบสำคัญที่อำนวยให้คุณภาพของการจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพสูง เช่น ความสามารถในการเสนอบทเรียนให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ มีความรอบรู้ การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนอย่างเหมาะสม การให้สิ่งเสริมแรงที่สอดคล้องกับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้เรียน การค้นหาข้อมูลย้อนกลับและการแก้ไขข้อบกพร่อง การให้การค้นคว้าเพิ่มเติมจากการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพสูง ดังนั้น พฤติกรรมการสอนของครูจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง

สุรางค์ โค้วตระกูล (2541) ให้ความหมายของประสิทธิภาพการสอนว่า หมายถึง การสอนที่สามารถให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามความถนัด และความสามารถของทุก ๆ คน

ณัฐติยา จตุรนาคากุล (2549) กล่าวว่า ประสิทธิภาพการสอน หมายถึง ความสามารถในการสอนของผู้สอนในด้านต่าง ๆ ที่มีผลต่อการพัฒนาผู้เรียนในทุกด้าน

สรุปได้ว่าประสิทธิภาพการสอน หมายถึง ความสามารถของอาจารย์ในการปฏิบัติด้านการสอนรวมทั้งลักษณะหรือพฤติกรรมของอาจารย์ผู้สอนที่ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามความถนัด และความสามารถและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนการสอน

หลักการปรับปรุงการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

พิพัฒน์ วิเชียรสุวรรณ (2540) กล่าวว่า หลักการปรับปรุงการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ได้แก่

1. ผู้สอนต้องปรับวิธีการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นกระบวนการคิดอย่างมีระบบและมีเหตุผล มุ่งให้ผู้เรียนรู้จักรักการเรียนรู้ รู้จักคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ แสวงหาความรู้และรู้จักแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง

2. ผู้สอนจัดวิธีการเรียนการสอนให้มีรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและเงื่อนไขของท้องถิ่น

3. เชื่อมโยงวิธีการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชา กับสภาพปัญหาและประสบการณ์ในชีวิตจริง

4. ในระดับอุดมศึกษา ควรนำกิจกรรมนิสิตนักศึกษามาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ พัฒนาห้องสมุดเพื่อการค้นคว้าวิจัย พัฒนาระบบหอพักและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างบรรยากาศของการเรียนรู้

5. ควรนำกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่าง ๆ มาพิจารณาในการวัดและประเมินผลนอกเหนือจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณลักษณะต่าง ๆ อันพึงประสงค์ควบคู่ไปกับการเรียน

องค์ประกอบในการหาประสิทธิภาพ

ประสิทธิภาพการสอน คือผลที่ได้มาจากการประเมินการสอน เช่น ภายหลังจากการสอนและการประเมินแล้วพบว่าผู้เรียนได้เข้าใจในเนื้อหา การจัดกิจกรรมการสอนเป็นไปได้ด้วยความราบรื่น สนุกสนาน ผู้เรียนประสบความก้าวหน้าตามจุดมุ่งหมายแสดงให้เห็นว่าผู้สอนได้ปฏิบัติการสอนดีทำให้มีการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพองค์ประกอบที่จะใช้เป็นเกณฑ์ในการหาประสิทธิภาพก็คือคุณลักษณะของการสอนที่ดี (Effective Teaching) ซึ่งองค์ประกอบที่จะนำมาเป็นจุดที่ใช้ประเมินคุณลักษณะของการสอนที่ดีนั้น มีผู้คิดค้นทดลองและวิจัยกันมากจนบางท่านคิดออกมาเป็นสูตร เช่น สูตรการสอนดีของเทเลอร์ (Tylor) กำหนดเป็นสมการดังนี้ (สุรพันธ์ ตันศรีวงษ์, 2538) โดยให้ความหมายไว้ว่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Effective teaching = $C_1 + C_2 + C_3 + E$

C_1 คือ Competence หรือ สมรรถภาพ

C_2 คือ Concern or Compassion หมายถึงความเอาใจใส่ต่อการสอนต่อผู้เรียน

C_3 คือ Commitment หมายถึงความรู้สึกผูกพันรับผิดชอบต่องานสอน

E คือ Enthusiasm หมายถึงความกระตือรือร้น

สรุปก็คือ การสอนที่ดีที่จะก่อให้มีประสิทธิภาพสูงนั้น ผู้สอนจะต้องมีสมรรถภาพของความเป็นครูอย่างสมบูรณ์ในทุกด้าน เช่น การวางแผน เลือกวิธีสอน ตลอดจนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต้องมีความเอาใจใส่ดูแลรับผิดชอบผู้เรียน มีเจตคติที่ดีต่องานสอนตลอดจนมีความกระตือรือร้นต่องานสอนที่รับผิดชอบ สูตรดังกล่าวน่าจะเป็นแนวคิดกว้าง ๆ เพราะถ้าจะให้นำสูตรนี้มาใช้ประเมินหาประสิทธิภาพการสอนแล้วก็จะต้องมีคู่มือที่เป็นแบบประเมินรายละเอียดแต่ละองค์ประกอบมาใช้ร่วมพิจารณาด้วย องค์ประกอบสำหรับการวินิจฉัยหาประสิทธิภาพการสอนซึ่งประกอบด้วย

1. ด้านความรู้และการจัดการเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ
2. ด้านทักษะ
3. ด้านการสอน
4. ด้านคุณภาพของบุคคล เช่น มีบุคลิกดี มีความรับผิดชอบ เป็นต้น

สำหรับข้อมูลที่ได้จากผลการวิจัยในต่างประเทศจาก โคเฮนและแมคคีย์ (Cohen, P.A. and Mckeachie, W.J.,1981 อ้างถึงในสุรพันธ์ ดันศรีวงษ์, 2538) ได้สรุปเกณฑ์ของประสิทธิผลการสอนระดับอุดมศึกษาที่เหมาะสมไว้ดังนี้

1. ความรอบรู้ในเนื้อหาวิชาหรือศาสตร์ที่สอน
2. การเลือกเนื้อหาที่มีความสำคัญต้องสอน
3. การบริหารการสอนและการจัดรายวิชา
4. ความเหมาะสมของจุดมุ่งหมายของการสอน
5. ความเหมาะสมของวัสดุการสอน เช่น หนังสือ แบบเรียน หนังสืออ่านประกอบการใช้สื่อ เป็นต้น
6. ความเหมาะสมของเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการเรียน เช่น แบบฝึกหัด รายงาน แบบทดสอบ เป็นต้น
7. การประยุกต์เทคนิควิธีสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา
8. การอุทิศตนให้กับการสอน และความสนใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน
9. ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนซึ่งได้มาจากการทดสอบ กลางภาค ปลายภาค และคุณภาพของรายงาน
10. การสนับสนุนภาควิชาในการปรับปรุงการเรียนการสอน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัตถุประสงค์ของการประเมินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์

วันทนา เนาว์วัน (2551) กล่าวว่า การประเมินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์โดยทั่วไปจัดกระทำเพื่อวัตถุประสงค์ 4 ประการ ดังนี้

1. ประเมินเพื่อปรับปรุงการสอน

การสอนเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ที่สามารถปรับปรุงแก้ไขให้ดีมีประสิทธิภาพขึ้นได้ การประเมินประสิทธิภาพการสอนจะเป็นเสมือนกระจกเงาสะท้อนพฤติกรรมการสอนกลับให้อาจารย์เป็นการสอนของตนเองว่าดีหรือไม่ดีอย่างไร จะได้นำส่วนไม่ดีไปปรับปรุงแก้ไขให้ดีมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การประเมินเพื่อปรับปรุงการสอนนี้เป็นวัตถุประสงค์ที่ยอมรับและเห็นสอดคล้องกันโดยทั่วไป ซึ่งอาจแยกพิจารณาได้ 2 ประการคือ

1.1 เพื่อปรับปรุงการสอนของอาจารย์ เป็นการนำผลการประเมินไปใช้เพื่อพัฒนาการสอนของอาจารย์ให้มีประสิทธิภาพโดยตรง กล่าวคือ จากผลการประเมินจะทำให้ตัวอาจารย์รู้ข้อบกพร่องของตนเองและนำไปปรับปรุงแก้ไขการสอนของตนในโอกาสต่อไปให้ดีขึ้น หรือจากผลการประเมินทำให้ผู้บริหารซึ่งมีส่วนรับผิดชอบในการพัฒนาคณาจารย์ได้ทราบข้อบกพร่องและประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ว่าเป็นอย่างไรบ้าง จะได้หาทางส่งเสริมและพัฒนาคณาจารย์ให้มีการสอนที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.2 เพื่อปรับปรุงการบริการด้านการสอน การสอนที่มีประสิทธิภาพนั้นมิใช่ขึ้นอยู่กับเทคนิควิธีการสอนที่อาจารย์ใช้สอนเพียงอย่างเดียว สภาพการณ์ที่เกี่ยวข้องและที่อำนวยต่อการสอนก็มีส่วนสำคัญที่ทำให้สอนมีประสิทธิภาพด้วย เช่น สภาพห้องเรียน สิ่งแวดล้อม บรรยากาศในห้องเรียน วัสดุอุปกรณ์ ประกอบการเรียนการสอน รวมทั้งโสตทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ เป็นต้น

2. การประเมินเพื่อการตัดสินในทางการบริหาร

ปัจจุบันจะเห็นว่าการสอนได้รับความสนใจมากขึ้น มีการนำผลการสอนมาใช้ประกอบพิจารณาตัดสินใจ ทางการบริหารและนำไปใช้ในการตัดสินใจทางการบริหารที่สำคัญ 3 ประการ

2.1 เพื่อเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการ จะต้องมีผลงานทางการสอนที่มีคุณภาพดีแต่ในทางปฏิบัติยังไม่เป็นที่ยอมรับกันทั่วไป มีการวิพากษ์วิจารณ์ ทั้งเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยทั้งนี้อาจเป็นเพราะการประเมินประสิทธิภาพการสอนที่เป็นระบบเชื่อถือได้ทำได้ยากและยังไม่ปรากฏการค่อนข้างใหม่ในวงการศึกษาของไทย

2.2 เพื่อเลื่อนขั้นเงินเดือน การเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปีหรือการพิจารณาความดีความชอบ มีปัญหายุ่งยากในการพิจารณาเป็นอันมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจากการสอนเป็นงานที่มีขอบเขตกว้างขวางมาก การวัดประสิทธิภาพการสอนทำได้ยากเนื่องจากเนื้อหาที่สอนแตกต่างกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3 เพื่อบริหารการเรียนการสอน เป็นกิจกรรมที่อาจารย์และนักศึกษาทำร่วมกัน โดยมีผู้บริหารเป็นผู้ประสานงานและอำนวยความสะดวกให้ รวมทั้งวัดและคัดเลือกอาจารย์ที่สอนและนิสิตนักศึกษาที่เรียนด้วย การประเมินประสิทธิภาพการสอนเพื่อนำผลไปประกอบการเลือกอาจารย์ใหม่นั้นเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่ได้รับความสนใจมาก การคัดเลือกหรือมอบหมายงานให้อาจารย์รับผิดชอบวิชาใดวิชาหนึ่งนั้นจำเป็นต้องใช้ผลการประเมินประสิทธิภาพการสอนเป็นอย่างยิ่ง

3. ประเมินเพื่อประกอบการเลือกเรียนของนิสิตนักศึกษา

สำหรับหลักสูตรที่เปิดมีวิชาเลือกเสรี มีวิชาให้เลือกเรียนมากมาย เพื่อนิสิตนักศึกษาจะได้ข้อมูลที่ถูกต้องเหมาะสมและเป็นประโยชน์กับการเลือกวิชาเรียน

4. ประเมินเพื่อการวิจัย

เพื่อนำผลไปพัฒนาการเรียนการสอนโดยตรง เช่น การศึกษาลักษณะของการสอนที่มีประสิทธิภาพ ลักษณะครูดี รูปแบบการสอนที่ดี ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนการสอนทั่วไปทั้งในด้านตัวอาจารย์ นิสิตนักศึกษา และการจัดการต่าง ๆ ด้วย เป็นต้น

สรุปได้ว่า การสอนที่มีประสิทธิภาพ (Excellence in Teaching) หมายถึง การที่อาจารย์ผู้สอนมีความสามารถที่จะทำงานในหน้าที่อาจารย์อย่างดีที่สุด การที่อาจารย์มีประสิทธิภาพในการสอนมากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับความเข้าใจในหน้าที่ของตนในการที่จะพัฒนาเสริมสร้างการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน โดยมีวัตถุประสงค์ของการประเมินประสิทธิภาพการสอนอยู่ 4 ประการ ดังนี้คือ การประเมินเพื่อปรับปรุงการสอนของอาจารย์ การประเมินเพื่อการตัดสินในทางการบริหารการประเมินเพื่อประกอบการเลือกเรียนของนิสิตนักศึกษา การประเมินเพื่อการวิจัย เพื่อนำผลไปพัฒนาการเรียนการสอนโดยตรง

แนวคิดด้านการสอน

การสอนอย่างมีประสิทธภาพ

ชูศรี สินทประชากร (2531) ให้แนวทางสำหรับการจัดการเรียนการสอนเพื่อที่จะส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. การสอนที่ดีนั้นควรให้ผู้เรียน ได้มีความพร้อมในการเรียนเสียก่อน

2. การสอนควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างผู้เรียน

3. การสอนควรวางจุดมุ่งหมายในการสอนไว้อย่างชัดเจน ควรให้ผู้เรียนได้ยอมรับถึงจุดมุ่งหมายด้วย

4. ควรให้ผู้เรียนได้ประสบผลสำเร็จหรือได้รับการยกย่องชมเชยในผลงานของตน

5. ควรจัดบรรยากาศให้ผู้เรียนสนใจ สนุกสนานเพลิดเพลิน

6. ในการสอนควรสอนให้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 เพื่อให้ผู้เรียนสังเกตเห็นและเข้าใจได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. ควรสอนจากรูปธรรมหรือสอนในสิ่งที่ผู้เรียนรู้ มีประสบการณ์เดิมเป็นพื้นฐานอยู่ แล้วค่อยสอนไปสู่นามธรรม

8. ควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง

9. ควรจัดให้ผู้เรียนรู้ความก้าวหน้าหรือข้อบกพร่องของตนอยู่เสมอ

10. การจัดการเรียนรู้ควรให้เป็นไปตรมเอกัตภาพของเด็ก ควรส่งเสริมไปตามความสามารถของเขา

11. การให้เด็กฝึกหัดหรือทำกิจกรรมบางอย่างซ้ำ ๆ จะช่วยให้เกิดทักษะในเรื่องนั้น ๆ ได้ดียิ่งขึ้น

12. การให้รางวัล ถ้าเป็นของ ไม่ควรให้บ่อย ๆ ควรให้นาน ๆ ครั้ง แต่รางวัลบางอย่าง เช่น การยกย่องชมเชยอาจให้เสมอ ๆ สำหรับการลงโทษควรหลีกเลี่ยงให้มากที่สุด

13. การเรียนการสอนที่สามารถนำไปใช้ได้ในสถานการณ์ต่าง ๆ หรือในชีวิตประจำวันจะเป็นการเรียนที่มีความหมายต่อผู้เรียนที่สุด

14. ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ดีถ้าเขามีประสบการณ์เดิมอยู่แล้ว

15. การให้ผู้เรียนเข้าใจในสิ่งที่เรียนได้ดีควรให้ผู้เรียนรู้จากเหตุผลไม่ใช่ท่องจำอย่างเดียว

16. ควรมีการจัดลำดับที่ เพราะในการจัดลำดับที่จะช่วยให้ผู้เรียนเรียงประสบการณ์หรือบทเรียนให้กับผู้เรียน ได้ต่อเนื่องสัมพันธ์กัน เช่น สอนจากง่ายไปยาก

17. ผู้สอนควรจัดให้ผู้เรียนได้เพิ่มพูนความรู้มากขึ้น แม่นยำยิ่งขึ้นด้วยการจัดกิจกรรมเสริม

18. ในการสอนให้เกิดความคิดรวบยอด หลักการ กฎ นั้นควรมีการจัดลำดับการสอนให้เป็นขั้นตอนเพื่อป้องกันการเกิดความซับซ้อน

19. การใช้ภาษาที่เข้าใจกันได้เพียงพอและเป็นภาษาที่ดีจะเป็นเครื่องช่วยให้เกิด การรับรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

20. การเรียนรู้จะดีถ้าอาจารย์ได้คำนึงถึงพัฒนาการของเด็ก

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2537) ได้สรุปลักษณะการสอนที่มีประสิทธิภาพของอาจารย์ไว้ดังนี้

1. มีการตั้งจุดมุ่งหมายทางการสอนที่ชัดเจน

2. การวางขอบข่ายของการสอนจำเป็นต้องคำนึงถึงผู้เรียนในแง่ประสบการณ์เดิม สติปัญญา อายุ และเนื้อหาที่จะนำมาสอนเพื่อวางขอบข่ายให้เนื้อหาวิชาและการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับผู้เรียน

3. การวางแผนการสอนเป็นเรื่องที่อาจารย์จะประมวลความเห็นจากประสบการณ์เดิมของผู้เรียน จุดมุ่งหมายที่คาดหวัง ทรัพยากรที่มีอยู่มาจัดให้เหมาะสมกับสถานการณ์นั้น ๆ แล้วจึงเลือกเนื้อหาหนังสือ อุปกรณ์และวัสดุการสอนอื่น ๆ วิธีสอนและกิจกรรมให้สอดคล้องกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. การจัดสภาพห้องเรียน เป็นการจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกในการสอนทั้งทางด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพให้มีบรรยากาศเหมาะสมแก่การเรียนรู้และทางด้านการสร้างบรรยากาศทางอารมณ์

5. การใช้แหล่งความรู้ทางด้านบุคคล สิ่งแวดล้อม วัสดุ สิ่งพิมพ์และอุปกรณ์ต่าง ๆ มาใช้ประกอบการสอนโดยเลือกให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของบทเรียน

6. การสอนควรเน้นการค้นคว้าด้วยตนเอง ทักษะการแก้ปัญหา จัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้

7. มีการประเมินผลเพื่อให้การสอนมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

กรูชและคอสติน (Grush and Costin, 1975) กล่าวว่าผู้ที่สอนอย่างมีประสิทธิภาพ ควรเป็นผู้ที่มีความสามารถและมีความกระตือรือร้นในด้านการเรียนการสอน เป็นคนซื่อสัตย์สุจริต น่าไว้วางใจ รักษาสัญญาที่ให้ไว้กับผู้เรียนเสมอ เป็นคนที่เข้าใจผู้เรียนได้ดี ควบคุมกิจกรรมในชั้นเรียนโดยการให้คำแนะนำปรึกษาชี้แจงวัตถุประสงค์ และเปิดโอกาสให้มีการอภิปรายในชั้นเรียน สามารถควบคุมชั้นเรียนได้ กระตุ้นให้ผู้เรียนกล้าที่จะแสดงความคิดเห็น ให้ความรู้ที่ทันสมัย ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของวิทยาการตลอดจนการมีอารมณ์ขัน

นอกจากนี้ แคร์รอล (Carroll, 1974) ได้เสนอหลักการสำคัญจากงานวิจัย เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่ประสบความสำเร็จ ไว้ 5 ประการดังนี้

1. ความถนัดของผู้เรียน (Learner's Aptitude) ผู้เรียนย่อมมีความแตกต่างกันในด้านความถนัดในการเรียนรู้ การใช้เวลาของผู้เรียนแต่ละคนย่อมแตกต่างกัน แต่ทุกคนสามารถประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ได้

2. ความสามารถทางสติปัญญาของผู้เรียน (Learner's Intelligence) ผู้เรียนย่อมมีความสามารถทางสติปัญญาที่แตกต่างกัน เวลาที่ใช้ในการเรียนรู้ก็ย่อมแตกต่างกันด้วยในชั้นเรียนแต่ละชั้น ย่อมจะมีผู้เรียนที่มีระดับสติปัญญาแตกต่างกัน

3. ความอุตสาหะพยายามของผู้เรียน (Learner's Perseverance) ผู้เรียนแต่ละคนย่อมมีความสนใจและความต้องการในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน และย่อมจะมีผลต่อแรงจูงใจ พร้อมทั้งความใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนรู้แตกต่างกันด้วย

4. คุณภาพในการสอน (Quality of Instruction) กลวิธีการสอนที่แตกต่างกัน ย่อมมีผลในการเรียนรู้ของผู้เรียนแตกต่างกัน การสอนที่ดีย่อมทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี

5. โอกาสในการเรียนรู้ (Learning Opportunities) ผู้เรียนที่มีโอกาสในการเรียนรู้มากย่อมมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ได้ดี ผู้สอนจะเป็นผู้ให้โอกาสในการเรียนรู้แก่ผู้เรียนได้โดยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่ผู้เรียนอย่างเหมาะสม

จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการของการเรียนการสอนที่ประสบความสำเร็จนั้น ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงผู้เรียน (ข้อ 1-3) ในด้านความแตกต่างทางสติปัญญา ความสามารถและความสนใจความสามารถของผู้สอน (ข้อ 4-5) จะเกี่ยวข้องกับความสามารถในการจัดการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนให้ผู้เรียนมีโอกาสในการเรียนรู้มากที่สุด กลวิธีการสอนที่เหมาะสม จึงควรจัดให้เหมาะกับขั้นดอนในการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคนให้บรรลุเป้าหมายของการเรียนอย่างรู้แจ้ง (Mastery Learning) (Carroll,1974) ดังนี้

1. ขั้นรับรู้ (Acquisition Stage) ในขั้นนี้ผู้เรียนเข้าใจสิ่งที่เรียนโดยการลองผิดลองถูก และยังไม่มีความชำนาญมากนัก ยกตัวอย่างเช่น เมื่อเริ่มการรับรู้การสอนของผู้สอนใหม่ ๆ

2. ขั้นคล่องตัว (Fluency Stage) ในขั้นนี้ผู้เรียนจะได้รับการฝึกฝนสิ่งที่เรียนรู้มากขึ้น ผู้เรียนจะมีความชำนาญในความรู้ที่เรียนมา เช่น การฝึกทำแบบฝึกหัดต่าง ๆ

3. ขั้นคงที่ (Maintenance Stage) ในขั้นนี้ผู้เรียนจะมีความชำนาญ และความสามารถจดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้อย่างคงที่เนื่องจากประสบความสำเร็จในการฝึกฝนจนคล่องตัวแล้วในขั้นที่ 2 จึงทำให้เกิดความทรงจำระยะยาวได้ในสิ่งที่เรียนรู้ เช่น การจำคำศัพท์ การจัดรูปประโยค

4. ขั้นนำไปใช้ (Application Stage) ในขั้นนี้ผู้เรียนจะสามารถนำความรู้ที่มีความแม่นยำไปใช้ เช่น การลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยใช้ความรู้ที่ได้เรียนมาในสถานการณ์จริง

5. ขั้นปรับตัว (Adaptation Stage) ในขั้นนี้ผู้เรียนจะสามารถปรับการนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม เช่น การสร้างโครงงาน หรือ แผนงาน ด้วยความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน

ขั้นดอนการเรียนรู้ดังกล่าว สามารถนำไปใช้ในการสร้างแผนการสอน รวมทั้ง การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ เพื่อให้มั่นใจว่า ผู้เรียนสามารถพัฒนาการเรียนรู้ได้อย่างแม่นยำและสามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริง

กระบวนการเรียนการสอน

บุญชม ศรีสะอาด (2537) กล่าวว่า กระบวนการในระบบการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ คือ การดำเนินการสอนซึ่งเป็นการนำเอาตัวป้อน ซึ่งเป็นวัตถุดิบในระบบมาดำเนินการเพื่อให้เกิดผลผลิตตามที่ต้องการ ในการดำเนินการสอนอาจมีกิจกรรมต่าง ๆ หลายกิจกรรม ได้แก่ การตรวจสอบและเสริมพื้นฐาน การสร้างความพร้อมในการเรียนการใช้เทคนิคการสอนต่างๆ และการใช้กิจกรรมเสริม

1. การตรวจสอบและเสริมพื้นฐาน เป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้สอนรู้จักผู้เรียน และได้ข้อสนเทศที่นำมาใช้ช่วยเหลือผู้เรียนที่ยังขาดพื้นฐานที่จำเป็นก่อนเรียน ให้ได้มีพื้นฐานที่พร้อมที่จะเรียนโดยไม่มีปัญหาใดๆ ซึ่งถ้าหากไม่ได้รับการช่วยเหลือดังกล่าว ผู้เรียนอาจเรียนไม่รู้เรื่อง ทำให้ขาด ความสนใจในการเรียนเรื่องนั้น และประสบความล้มเหลวในการเรียน ส่งผลให้การเรียนในเรื่องต่อๆ มามีปัญหาโดยตลอด การตรวจสอบพื้นฐาน อาจทำได้โดยการซักถามให้ผู้เรียนคิดตอบคำถามที่ใช้ถามจะเป็นเรื่องที่เป็นพื้นฐานสำคัญต่อการเรียนในเรื่องที่จะดำเนินการสอน แต่วิธีที่ดีกว่านี้ก็คือใช้แบบทดสอบวัดความรู้พื้นฐานของผู้เรียนทุกคน แล้วทำการเสริมพื้นฐานสำหรับผู้ที่มีปัญหา ซึ่งมีหลายวิธี วิธีที่ง่ายและใช้เวลาไม่มากนักก็คือ การเฉลย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำตอบของข้อสอบทุกข้อโดยใช้วิธีอภิปรายและซักถามคำตอบจากผู้เรียน การตรวจสอบและเสริมพื้นฐานจะทำครั้งเดียวในชั่วโมงแรกที่พบผู้เรียน

2. การสร้างความพร้อมในการเรียน เมื่อเริ่มชั่วโมงเรียน โดยทั่วไปแล้ว จะมีผู้เรียนที่ยังไม่พร้อมที่จะเรียน เช่นพูดคุยกัน คิดถึงเรื่องอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวกับวิชาเรียน ฯลฯ ถ้าผู้สอนเริ่มบรรยายไปเรื่อยๆ อาจไม่ได้ผลตามที่ต้องการโดยเฉพาะในช่วงต้นชั่วโมงนั้น จึงควรดึงความสนใจของผู้เรียนให้เข้าสู่การเรียนโดยเร็ว ซึ่งทำได้หลายวิธี เช่น

2.1 ใช้คำถาม ถามนำให้ผู้เรียนคิดตอบ โดยถามในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเรียนเรื่องนั้น เช่น ถามเหตุการณ์ปัจจุบัน ข่าว ถามให้ระลึกถึงสิ่งที่เรียนไปแล้วในชั่วโมงก่อน ฯลฯ

2.2 ใช้โสตทัศนูปกรณ์ช่วยเร้าความสนใจ เช่น ให้ฟังเทป ให้ดูวิดีโอ ภาพ แผนภูมิของจริง ฯลฯ

2.3 ยกเรื่องที่เกี่ยวข้องที่น่าสนใจ มาเล่านำเข้าสู่บทเรียนในการสร้างความพร้อมไม่ควรใช้เวลามากเกินไป น่าจะใช้เวลาไม่เกิน 5 นาที และทำทุกครั้งที่สอน เมื่อพบว่าผู้เรียนยังไม่พร้อม หรือเห็นว่าทำแล้วจะบังเกิดผลดีขึ้น ต้องใช้เทคนิคต่าง ๆ ดังนี้

3. การใช้เทคนิคการสอนต่าง ๆ เมื่อผู้เรียนมีความพร้อมแล้ว ก็จะทำการสอนโดยใช้เทคนิควิธีการ และกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งมีให้เลือกหลายวิธี โดยคำนึงถึงวิธีสอนและการเพิ่มประสิทธิภาพ การใช้นวัตกรรมด้านการสอน การพัฒนารูปแบบการสอนซึ่งขึ้นกับผู้สอนที่จะเลือกใช้วิธีการสอนแบบใดหรือรูปแบบการสอนแบบใดก็ตามแต่สภาพของห้องเรียนและนักศึกษา

4. การใช้กิจกรรมเสริม วิธีสอนแต่ละวิธีหรือรูปแบบการสอนแต่ละรูปแบบจากมีกิจกรรมต่าง ๆแตกต่างกันออกไป บางวิธีจะมีกิจกรรมเดียว บางวิธีมีหลายกิจกรรม ผู้สอนควรพิจารณากิจกรรมต่างๆ ที่จะเสริมกับวิธีสอน หรือรูปแบบการสอนที่ดนเลือกใช้ หรือเห็นว่าเมื่อนำไปเสริมกับวิธีสอนหรือรูปแบบการสอนนั้นแล้ว จะช่วยให้บรรลุผลการเรียนการสอนได้ดียิ่งขึ้นกิจกรรมเสริมมีมากมาย ในที่นี้จะกล่าวถึงบางกิจกรรม ซึ่งได้แก่ การให้ทำแบบฝึกหัด การให้การเสริมแรง การใช้คำถามชนิดต่าง ๆ การทบทวนสรุป

5. การให้ทำแบบฝึกหัด เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสทบทวนความรู้ความเข้าใจฝึกการนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆ เพิ่มพูนประสบการณ์ในการเรียนเรื่องนั้นๆ ให้กว้างขวางและลุ่มลึกยิ่งขึ้น มีทักษะมากขึ้น อาจให้ทำแบบฝึกหัดในชั้นเรียนหลังจากผู้เรียนเข้าใจในเรื่องที่เรียนแล้ว หรือให้ทำโดยใช้เวลานอกชั้นเรียน เช่น ทำเป็นการบ้าน หรือทั้งสองวิธีร่วมกัน

6. การให้การเสริมแรง (Reinforcement) เป็นกิจกรรมที่สำคัญมากสำหรับการเรียนรู้ วอลเบอร์ก รวบรวมงานวิจัยตั้งแต่ปี ค.ศ. 1970- 1983 ประมาณ 3,000 เรื่องพบว่าการเสริมแรงเป็นองค์ประกอบที่มีผลต่อการเรียนรู้มากที่สุด (Walberg,1984) การให้การเสริมแรงมี 2 ลักษณะคือ การให้การเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcement) กับการให้การเสริมแรงทาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลบ (Negative Reinforcement) การให้การเสริมทางบวกมุ่งให้ทราบว่าผู้เรียนทำได้ถูกต้องเป็นที่ยอมรับได้รับการยกย่อง ตัวอย่างได้แก่ การให้คำชมเชยด้วยวาจา (เช่น ดี เก่ง ยอดเยี่ยม วิเศษ ฯลฯ) การแสดงการยอมรับหรือยกย่องด้วยสีหน้าท่าทาง (เช่น ผงกศีรษะ ยิ้ม ปรบมือ ฯลฯ) การให้เครื่องหมายแสดงระดับหรือความสัมฤทธิ์ผล (เช่น การให้ดาว ฯลฯ) การให้สิ่งของหรือรางวัล (เช่น การให้ของเล่น เครื่องเขียน ถ้วยรางวัล โล่เกียรติยศ ฯลฯ) การให้ความรู้ความสำเร็จของตนเอง (เช่น ทราบว่าตอบถูก ฯลฯ) การให้เสริมแรงทางลบ มุ่งให้ทราบว่าผู้เรียนทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ไม่ควรกระทำเช่นนั้นอีก ตัวอย่างได้แก่ การตำหนิติเตียน การดุด่าหรือการทำโทษด้วยวิธีต่าง ๆ การให้การเสริมแรงทางบวกมีผลต่อการเรียนรู้ของเด็กมากกว่าการเสริมแรงทางลบ (Sund and Trowbridge. 1967)

7. การใช้คำถามชนิดต่าง ๆ เป็นกิจกรรมที่ให้ประโยชน์หลายประการ เช่น ช่วยจูงใจผู้เรียนควบคุมให้ผู้เรียนตั้งใจเรียน ติดตามการเรียน คิดค้นหาคำตอบ ตรวจสอบผลการเรียนรู้ให้ข้อมูลสะท้อนกลับ (Feedback) เกี่ยวกับการคิด ความเข้าใจ การใช้เหตุผล ขยายมโนทัศน์และสร้างความกระจ่างชัดในมโนทัศน์ อาจจำแนกประเภทของคำถามตามการแบ่งจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัยของบลูม (Benjamin S. Bloom) หรือถามในลักษณะ ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อใดอย่างไร ทำไม

8. การทบทวนสรุป เป็นกิจกรรมท้ายชั่วโมง ที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในสิ่งที่เรียนไปแล้ว เห็นโครงสร้างและความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาสาระ รู้จักสรุปสาระสำคัญ ฯลฯ

จากแนวความคิดดังกล่าว คุณภาพการสอนของอาจารย์ที่ดี ย่อมอยู่ที่พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ดังนี้คือ การชี้แนะในการสั่งการให้นักศึกษาในเรื่องการเรียน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนตามความเหมาะสม รวมทั้งเสริมแรง การชมเชยเมื่อนักศึกษาทำกิจกรรมดีหรือไม่ดีควรมีการลงโทษ การให้ข้อมูลย้อนกลับแก้ไขข้อบกพร่อง และในการสอนต้องมีกระบวนการในการจัดระบบการเรียนการสอนได้แก่ การตรวจสอบและเสริมพื้นฐานการสร้างความพร้อมในการเรียนการใช้เทคนิคการสอนต่าง ๆ และการใช้กิจกรรมเสริมทำแบบฝึกหัด เป็นต้น

แนวคิดด้านการใช้สื่อการสอน

ความหมายสื่อการสอน

ยุทธพงษ์ ไกรวรรณ (2541) ให้ความหมายของสื่อการสอนว่า สื่อการสอนคือทุกสิ่งทุกอย่างที่จะนำพาความรู้จากผู้สอนไปสู่ผู้เรียนเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้จะรวมถึงสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นมาและสิ่งที่มีอยู่ในธรรมชาติ

ณัฐติยา จตุรนาคากุล (2549) กล่าวว่า สื่อการสอนหมายถึง สิ่งที่ใช้ถ่ายทอดความรู้สู่ผู้เรียนด้วยประเภทต่าง ๆ มีประสิทธิผลในการช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ในระดับที่แตกต่างกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุปในทัศนะของผู้วิจัย สื่อการสอน หมายถึง เครื่องมือที่ช่วยในการประกอบการสอนและการถ่ายทอดด้วยอุปกรณ์และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อช่วยให้อาจารย์ผู้สอนสามารถถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ เจตคติและทักษะแก่นักศึกษาเพื่อทำให้การเรียนการสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาในแต่ละรายวิชา

คุณค่าของสื่อการสอน

พินิจ เนื่องภิรมย์ (2554) กล่าวถึงคุณค่าของสื่อการสอนไว้ดังนี้

1. การใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ประกอบการเรียนการสอน เป็นการช่วยให้บรรยากาศในการสอนน่าสนใจยิ่งขึ้น ทำให้ผู้สอนมีความสนุกสนานในการสอนมากกว่าวิธีการที่เคยใช้การบรรยายแต่เพียงอย่างเดียว และเป็นการสร้างความเชื่อมั่นในตัวเองให้เพิ่มขึ้นด้วย

2. สื่อจะช่วยแบ่งเบาภาระของผู้สอนในด้านการเตรียมเนื้อหา เพราะบางครั้งอาจให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาจากสื่อได้เอง

3. เป็นการกระตุ้นให้ผู้สอนตื่นตัวอยู่เสมอในการเตรียมและผลิตวัสดุใหม่ ๆ เพื่อใช้เป็นสื่อการสอนตลอดจนคิดค้นเทคนิควิธีการต่างๆ เพื่อให้การเรียนรู้น่าสนใจยิ่งขึ้นอย่างไรก็ตามสื่อการสอนจะมีคุณค่าก็ต่อเมื่อผู้สอนได้นำไปใช้อย่างเหมาะสมและถูกวิธี ดังนั้น ก่อนที่จะนำสื่อแต่ละอย่างไปใช้ ผู้สอนจึงควรจะได้ศึกษาถึงลักษณะและคุณสมบัติของสื่อการสอน ข้อดีและข้อจำกัดอันเกี่ยวเนื่องกับตัวสื่อและการใช้สื่อแต่ละอย่าง ตลอดจนการผลิดและใช้สื่อให้เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอนด้วยทั้งนี้เพื่อให้การจัดกิจกรรมการสอนบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ที่วางไว้

ประเภทของสื่อการสอน

การแบ่งประเภทของสื่อการสอน สามารถแบ่งออกได้เป็น

1. ตามระดับประสบการณ์ของผู้เรียน

เอ็ดการ์ เดล (Dale, 1969) ได้แบ่งสื่อการสอนออกเป็น 10 ประเภท โดยพิจารณาจากลักษณะของประสบการณ์ที่ได้รับจากสื่อการสอนประเภทนั้น โดยยึดเอาความเป็นรูปธรรมและนามธรรมเป็นหลักในการแบ่งประเภท และได้เรียงลำดับจากประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมที่สุดประสบการณ์ ที่เป็นนามธรรมที่สุด (Abstract Concrete Continuum) เรียกว่า “กรวยประสบการณ์” (Cone of Experience) ดังภาพที่ 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

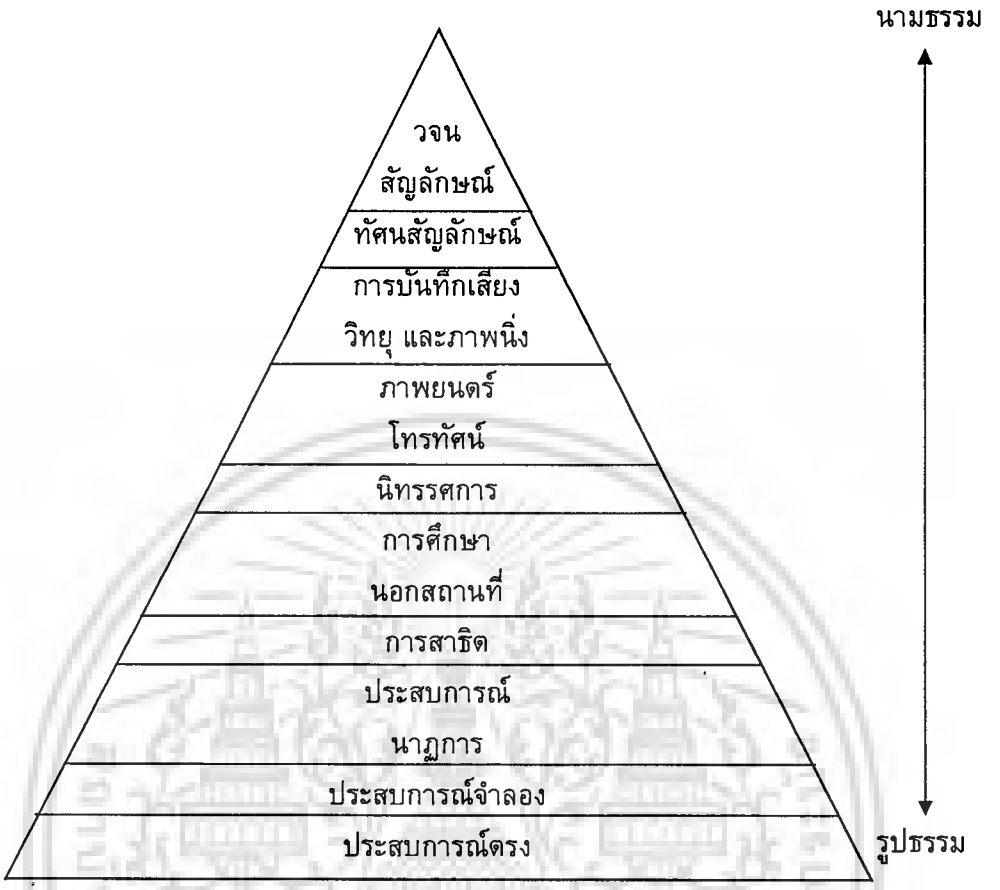

ภาพที่ 2.1 กรวยประสบการณ์ (Cone of Experience)

แหล่งที่มา : เอ็ดการ์ เดล (Dale 1969)

ขั้นที่ 1 ประสบการณ์ตรงและมีความมุ่งหมาย (Direct Purposeful Experience) เป็นประสบการณ์ที่เป็นรากฐานของประสบการณ์ทั้งปวง เพราะได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ได้เห็น ได้ยินเสียง ได้สัมผัสด้วยตนเอง เช่น การเรียนจากของจริง (Real object) ได้ร่วมกิจกรรมการเรียนด้วยการลงมือกระทำ เป็นต้น

ขั้นที่ 2 ประสบการณ์จำลอง (Contrived Simulation Experience) จากข้อจำกัดที่ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนจากประสบการณ์จริงให้แก่ผู้เรียนได้ เช่น ของจริงมีขนาดใหญ่หรือเล็กเกินไป มีความซับซ้อน มีอันตราย จึงใช้ประสบการณ์จำลองแทน เช่น การใช้หุ่นจำลอง (Model) ของตัวอย่าง (Specimen) เป็นต้น

ขั้นที่ 3 ประสบการณ์นาฏการ (Dramatized Experience) เป็นประสบการณ์ที่จัดขึ้นแทนประสบการณ์จริงที่เป็นอดีตไปแล้ว หรือเป็นนามธรรมที่ยากเกินกว่าจะเข้าใจและไม่สามารถ ใช้ประสบการณ์จำลองได้ เช่น การละเล่นพื้นเมือง ประเพณีต่างๆ เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขั้นที่ 4 การสาธิต (Demonstration) คือ การอธิบายข้อเท็จจริง ความจริง และกระบวนการที่สำคัญด้วยการแสดงให้เห็นเป็นลำดับขั้น การสาธิตอาจทำได้โดยครูเป็นผู้สาธิต นอกจากนี้อาจใช้ภาพยนตร์ สไลด์และฟิล์มสตริป แสดงการสาธิตในเนื้อหาที่ต้องการสาธิตได้

ขั้นที่ 5 การศึกษานอกสถานที่ (Field Trip) การพานักเรียนไปศึกษายังแหล่งความรู้นอกห้องเรียน เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนรู้หลายๆ ด้าน ได้แก่ การศึกษาความรู้จากสถานที่สาคัญ เช่น โบราณสถาน โรงงาน อุตสาหกรรม เป็นต้น

ขั้นที่ 6 นิทรรศการ (Exhibition) คือ การจัดแสดงสิ่งต่างๆ รวมทั้งมีการสาธิตและการฉายภาพยนตร์ประกอบเพื่อให้ประสบการณ์ในการเรียนรู้แก่ผู้เรียนหลายด้าน ได้แก่ การจัดป้ายนิทรรศการ การจัดแสดงผลงานนักเรียน

ขั้นที่ 7 ภาพยนตร์ และโทรทัศน์ (Motion Picture and Television) ผู้เรียนได้เรียนด้วยการเห็นและได้ยินเสียงเหตุการณ์ และเรื่องราวต่างๆ ได้มองเห็นภาพในลักษณะการเคลื่อนไหวเหมือนจริงไปพร้อมๆ กัน

ขั้นที่ 8 การบันทึกเสียง วิทยุ และภาพนิ่ง (Recording, Radio and Picture) ได้แก่ เทปบันทึกเสียง แผ่นเสียง วิทยุ ซึ่งต้องอาศัยเครื่องขยายเสียง ส่วนภาพนิ่ง ได้แก่ รูปภาพทั้งชนิดโปร่งแสงที่ใช้กับเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ (Overhead projector) สไลด์ (Slide) ภาพนิ่งจากคอมพิวเตอร์และภาพบันทึกเสียงที่ใช้กับเครื่องฉายภาพทึบแสง (Overhead projector)

ขั้นที่ 9 ทัศนสัญลักษณ์ (Visual Symbol) มีความเป็นนามธรรมมากขึ้น จำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงประสบการณ์ของผู้เรียนเป็นพื้นฐาน ในการเลือกนำไปใช้ สื่อที่จัดอยู่ในประเภทนี้ คือ แผนภูมิ แผนสถิติ ภาพโฆษณา การ์ตูน แผนที่ และสัญลักษณ์ต่าง ๆ เป็นต้น

ขั้นที่ 10 วจนสัญลักษณ์ (Verbal Symbol) เป็นประสบการณ์ขั้นสุดท้าย ซึ่งเป็นนามธรรมที่สุด ไม่มีความคล้ายคลึงกันระหว่างวจนสัญลักษณ์กับของจริง ได้แก่ การใช้ตัวหนังสือแทนคำพูด

2. สื่อแบ่งตามทรัพยากรการเรียนรู้.

ทรัพยากร หมายถึง สิ่งทั้งปวงที่มีค่า ทรัพยากรการเรียนรู้ (learning resources) จึงหมายถึงทุกสิ่งที่มีอยู่ในโลกไม่ว่าจะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติหรือสิ่งที่คนประดิษฐ์ขึ้นมาเพื่อใช้ในการเรียนรู้ อีลี (Ely, 1972) ได้จำแนกสื่อการเรียนการสอนตามทรัพยากรการเรียนรู้ 5 รูปแบบ โดยแบ่งได้เป็นสื่อที่ออกแบบขึ้นเพื่อจุดมุ่งหมายทางการศึกษา (by design) และสื่อที่มีอยู่ทั่วไปแล้วนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน (by utiliegation) ได้แก่

1. คน (People) "คน" ในทางการศึกษาโดยตรงนั้น หมายถึง บุคคลที่อยู่ในระบบของโรงเรียน ได้แก่ ครู ผู้บริหาร ผู้แนะนำการศึกษา ผู้ช่วยสอน หรือผู้ที่อำนวยความสะดวกด้านต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ส่วน "คน" ตามความหมายของการประยุกต์ใช้ ได้แก่คนที่ทำงานหรือมีความชำนาญงานในแต่ละสาขาซึ่งมีอยู่ในวงสังคมทั่วไป คนเหล่านี้เป็น "ผู้เชี่ยวชาญ" ซึ่งถึงแม้มิใช่นักศึกษาแต่สามารถจะช่วยอำนวยความสะดวกหรือเชิญมาเป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิทยากรเพื่อเสริมการเรียนรู้ได้ในการให้ความรู้แต่ละด้าน อาทิเช่น ศิลปิน นักการเมือง นักธุรกิจ ช่างซ่อมเครื่อง

2. วัสดุ (Materials) ในการศึกษาโดยตรงเป็นประเภทที่บรรจุเนื้อหาบทเรียนโดยรูปแบบของวัสดุมิใช่สิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึง เช่น หนังสือ สไลด์ แผนที่ แผ่นซีดี หรือสื่อต่างๆ ที่เป็นทรัพยากรในการเรียนการสอนนั้นจะมีลักษณะเช่นเดียวกับวัสดุที่ใช้ในการศึกษาดังกล่าวเพียงแต่ว่าเนื้อหาที่บรรจุในวัสดุส่วนมากจะอยู่ในรูปของการให้ความบันเทิง เช่น คอมพิวเตอร์ หรือภาพยนตร์สารคดีชีวิตสัตว์สิ่งเหล่านี้ถูกมองไปในรูปแบบของความบันเทิงแต่สามารถให้ความรู้ในเวลาเดียวกัน

3. อาคารสถานที่ (Settings) หมายถึง ตัวตึก ที่ว่าง สิ่งแวดล้อม ซึ่งมีผลเกี่ยวกับทรัพยากรรูปแบบอื่นๆ ที่กล่าวมาแล้วและมีผลกับผู้เรียนด้วย สถานที่สำคัญในการศึกษา ได้แก่ ตึกเรียนและสถานที่ที่ออกแบบมาเพื่อการเรียนการสอนโดยรวม เช่นห้องสมุด หอประชุม ส่วนสถานที่ต่างๆ ในชุมชนก็สามารถประยุกต์ให้เป็นทรัพยากรสื่อสารเรียนการสอนได้ เช่น โรงงาน ตลาด สถานที่ทางประวัติศาสตร์ เช่น พิพิธภัณฑ์ เป็นต้น

4. เครื่องมือและอุปกรณ์ (tools and equipment) เป็นทรัพยากรทางการเรียนรู้เพื่อช่วยในการผลิตหรือใช้ร่วมกับทรัพยากรอื่นๆ ส่วนมากมักเป็น โสตทัศนูปกรณ์หรือเครื่องมือต่างๆ ที่นำมาใช้ประกอบหรืออำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน เช่น เครื่องฉายข้ามศีรษะ คอมพิวเตอร์ เครื่องถ่ายเอกสาร หรือแม้แต่ตะปู ไขควง เหล่านี้เป็นต้น

5. กิจกรรม (Activities) โดยทั่วไปแล้วกิจกรรมที่ใช้ในการเรียนการสอนมักจัดขึ้นเพื่อร่วมกับทรัพยากรอื่นๆ หรือเป็นเทคนิควิธีการพิเศษเพื่อการเรียนการสอน เช่น เกม การสัมมนา การจัดทัศนศึกษา กิจกรรมเหล่านี้มักมีวัตถุประสงค์เฉพาะที่ตั้งขึ้น โดยมีการใช้วัสดุการเรียนเฉพาะแต่ละวิชา หรือวิธีการพิเศษในการเรียนการสอน

หลักเกณฑ์การเลือกสื่อการสอน

สุราษฎร์ พรมจันทร์ (2553) กล่าวว่าการเลือกใช้สื่อในการเรียนการสอนนั้น จะต้องพิจารณาดูก่อนว่ามีความจำเป็นระดับไหน ทั้งนี้จะต้องมองไปหลาย ๆ ปัจจัยที่จะมาเกี่ยวข้องดังนี้

1. วัตถุประสงค์และเนื้อหาวิชา โดยที่วัตถุประสงค์และเนื้อหาวิชามักจะไปด้วยกัน กล่าวคือ วัตถุประสงค์เป็นตัวก าหนดขอบเขตของเนื้อหาว่าควรมีขอบเขตปริมาณแค่ไหน เนื้อหาที่ยากง่ายต่างกันย่อมต้องการสื่อในการส่งข้อมูลข่าวสารที่ต่างกันด้วยหรือแม้แต่พฤติกรรมตามวัตถุประสงค์ ย่อมเป็นเครื่องชี้ถึงการจัดกิจกรรมการสอนและการใช้สื่อที่แตกต่างกัน

2. พื้นฐานความรู้ของผู้เรียน พื้นฐานความรู้มีความสำคัญยิ่งต่อการรับรู้เนื้อหาใหม่ สื่อก็เป็นอีกส่วนหนึ่งที่จะต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับประสบการณ์ และพื้นฐานความรู้ของผู้เรียน เพราะหากผู้เรียนไม่คุ้นเคยกับสื่อแล้วก็ยากที่จะทำความเข้าใจเนื้อหาได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ความคุ้มค่าในการใช้ เรื่องนี้จะต้องนำมาพิจารณาด้วย แม้จุดประสงค์หลักจะอยู่ที่การเรียนรู้ของผู้เรียน แต่ทว่าการลงทุนลงแรงทำสื่อ เวลาที่ใช้แสดง จำนวนครั้งที่จะใช้ได้ งบประมาณที่ต้องลงทุน ก็จะต้องนำมาพิจารณาด้วยว่ามีความเหมาะสมและเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด

4. สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ การใช้สื่อหลายอย่างจ าเป็นต้องใช้เครื่องมืออุปกรณ์อื่น ๆ ประกอบด้วย การพิจารณาเลือกใช้สื่อนั้น ๆ กับผู้ เรียนกลุ่มดังกล่าว ณ สถานที่ ใดต้องดูด้วยว่ามีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพียงพอหรือไม่ อย่างไรก็ตามในประเด็นนี้ อาจต้องพิจารณาถึงการจัดเก็บและการนำออกใช้ด้วยว่ามีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด

Carlton W.H. Erickson (1959) นักวิชาการทางด้านการใช้สื่อ กล่าวถึงเกณฑ์การเลือกสื่อการสอนดังนี้

1. สื่อการสอนมีประโยชน์ต่อหน่วยการสอนและมีกิจกรรมในการแก้ปัญหาหรือให้ประสบการณ์เฉพาะหรือไม่

2. เนื้อหาวิชาที่จะสื่อความหมายด้วยการใช้สื่อการสอนนี้เป็นประโยชน์และสำคัญแก่นักศึกษาในชุมนุมและสังคมหรือไม่

3. สื่อการสอนมีความเหมาะสมกับจุดประสงค์ของการสอน หรือเป้าหมายของผู้เรียนหรือไม่

4. สื่อการสอนช่วยให้มีการตรวจสอบระดับความแตกต่างของจุดประสงค์ของการสอนในด้านเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ ทัศนคติและทักษะการฝึกปฏิบัติหรือไม่

5. สื่อการสอนช่วยให้นักศึกษาได้คิดตอบสนอง อภิปรายและศึกษาค้นคว้าหรือไม่

6. สื่อการสอนได้ช่วยแก้ปัญหาในการเรียนเนื้อหา และช่วยเสริมกิจกรรมนักศึกษาหรือไม่

7. สื่อการสอนช่วยให้การเสนอแนวคิดมีความสัมพันธ์กันหรือไม่

8. สื่อการสอนได้ช่วยในการเสนอเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับระดับอุณหภูมิ น้ำหนัก ความลึก ระยะทาง การกระทำ กลิ่น เสียง สี ความมีชีวิตและอารมณ์ได้ดีหรือไม่

9. สื่อการสอนมีความแน่นอนและทันสมัยหรือไม่

10. สื่อการสอนสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการสอนที่พึงปรารถนาได้หรือไม่

11. สื่อการสอนช่วยให้แสดงถึงรสนิยมหรือไม่

12. สื่อการสอนสามารถใช้ในห้องเรียนธรรมดาได้หรือไม่ ความรู้ในเนื้อหาในสื่อการสอนมีตัวอย่างมากพอหรือไม่

หลักเกณฑ์ของการเลือกสื่อการสอน ของ Carlton W.H. Erickson ทั้ง 13 ประการข้างต้น พอสรุปเป็นหลักสำหรับการพิจารณาเลือกสื่อเพื่อใช้ในการเรียนการสอนได้ดังนี้

1. รูปแบบของขบวนการเรียนการสอน (Types of Learning)

2. ระดับของประสิทธิภาพของสื่อ (Degrees of Proficiency)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ประเภทของสื่อ (Types of Media)

4. ราคาในการผลิต (Production Cost)

5. การเลือกสื่อให้สัมพันธ์กับรูปแบบการเรียน (Learning Type-Media Matches)

ส่วนข้อคำนึงถึงเกี่ยวกับสื่อ สุราษฎร์ พรมจันทร์ (2553) กล่าวถึงการเลือกใช้สื่อนอกจากจะหวังผลที่การเรียนรู้ของผู้เรียนได้ง่ายและสะดวกรวดเร็วแล้ว ยังจะต้องพิจารณาถึงสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

1. ความคุ้มค่าทางวิชาการ
2. ค่าใช้จ่ายในการจัดสร้าง
3. ความประณีตของผลงาน
4. ความคล่องตัวในการนำออกใช้ และการเก็บ
5. ความสะดวกรวดเร็วในการใช้งาน

แนวคิดด้านการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

ความหมายการเรียนการสอนที่มีผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

แบรนเดสและจินนิส (Brandes and Ginnis,1992) กล่าวว่า การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หมายถึง การที่ผู้เรียนเป็นผู้รับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเองตั้งแต่การวางแผน จัดระบบการเรียน ลงมือปฏิบัติ และประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง ซึ่งทั้ง 4 ประการนี้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของกระบวนการเรียนรู้ของบุคคล

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ . 2542 บัญญัติไว้ในมาตรา 22 ว่า " การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญมากที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ" มาตรา 23 กล่าวว่า การจัดการศึกษาจะต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ และผดุงชาติ สุวรรณวงศ์ (2542) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนจะต้องยึดนักศึกษาเป็นศูนย์กลางเน้น "การเรียนรู้" มากกว่า "การสอน" โดยให้นักศึกษารู้จักวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีจิตใจแห่งการใฝ่รู้ รู้จักแสวงหาความรู้ตลอดชีวิต นักศึกษาต้องฝึกให้มีความสามารถในการวิพากษ์ หรือการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีความคิดริเริ่ม มีทักษะในการประกอบอาชีพอิสระ และยึดมั่นในวัฒนธรรมสันติ นอกจากนั้นสถาบันอุดมศึกษาควรปรับหลักสูตรและการสอนให้ทันสมัยอยู่เสมอ เพื่อให้สอดคล้องกับการขยายตัวและความก้าวหน้าทางวิชาการ สภาพแวดล้อม และปัญหาของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นวลจิตต์ เชาวกีรติพงศ์ และคณะ (2545) การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง ดี และมีความสุข ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยปัจจัย 3 ด้านได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ การจัดการเรียนรู้ และการเรียนรู้ของผู้เรียน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การบริหารจัดการ

นับได้ว่าการบริหารจัดการเป็นองค์ประกอบที่สนับสนุนส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่สำคัญโดยเฉพาะการบริหารจัดการของโรงเรียนที่เน้นการพัฒนาทั้งระบบของโรงเรียนการพัฒนาทั้งระบบของโรงเรียน หมายถึง การดำเนินงานในทุกองค์ประกอบของโรงเรียนให้ไปสู่เป้าหมายเดียวกัน คือ คุณภาพของนักเรียนตามวิสัยทัศน์ที่โรงเรียนกำหนด ดังนั้นตัวบ่งชี้ที่แสดงถึงการพัฒนาทั้งระบบของโรงเรียนประกอบด้วย

1.1 การกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาที่มีจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพนักเรียนอย่างชัดเจน

1.2 การกำหนดแผนยุทธศาสตร์สอดคล้องกับเป้าหมาย

1.3 การกำหนดแผนการดำเนินงานในทุกองค์ประกอบของโรงเรียน สอดคล้องกับเป้าหมาย และเป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์

1.4 การจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายใน

1.5 การจัดทำรายงานประจำปีเพื่อรายงานผู้เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับแนวทางการประกันคุณภาพจากภายนอก

อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานของโรงเรียนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เน้นถึงการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน ดังนั้น ในการดำเนินการของโรงเรียนจึงเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม ได้แก่ ร่วมกำหนดเป้าหมายและจัดทำแผนยุทธศาสตร์ ร่วมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ ร่วมประเมินผล เป็นต้น

2. การจัดการเรียนรู้

องค์ประกอบด้าน “การจัดการเรียนรู้” นับว่าเป็นองค์ประกอบหลักที่แสดงถึงการเรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรมประกอบด้วยความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายที่แท้จริงของการเรียนรู้ บทบาทของครู และบทบาทของผู้เรียนการจัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนเป็นสำคัญจะทำได้สำเร็จเมื่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ครูและผู้เรียน มีความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับความหมายของการเรียนรู้ ดังที่ ทิศนา แขมมณี (2543) ได้กล่าวไว้ ดังนี้

2.1 การเรียนรู้เป็นงานเฉพาะบุคคลทำแทนกันไม่ได้ ครูที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ต้องเปิดโอกาสให้เขาได้มีประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตัวของเขาเอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2 การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสติปัญญา ต้องมีการใช้กระบวนการคิด สร้างความเข้าใจความหมายของสิ่งต่าง ๆ ดังนั้นครูจึงควรกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิดทำความเข้าใจสิ่งต่าง ๆ

2.3 การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสังคม เพราะในเรื่องเดียวกัน อาจคิดได้หลายแง่หลายมุมทำให้เกิดการขยาย เติมเต็มข้อความรู้ ตรวจสอบความถูกต้องของการเรียนรู้ตามที่สังคมยอมรับด้วย ดังนั้นครูที่ปรารถนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลอื่นหรือแหล่งข้อมูลอื่น ๆ

2.4 การเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน เป็นความรู้สึกเบิกบาน เพราะหลุดพ้นจากความไม่รู้นำไปสู่ความใฝ่รู้ อยากรู้อีก เพราะเป็นเรื่องน่าสนุก ครูจึงควรสร้างภาวะที่กระตุ้นให้เกิดความอยากรู้หรือคับข้องใจบ้าง ผู้เรียนจะหาคำตอบเพื่อให้หลุดพ้นจากความข้องใจ และเกิดความสุขขึ้นจากการได้เรียนรู้ เมื่อพบคำตอบด้วยตนเอง

2.5 การเรียนรู้เป็นงานต่อเนื่องตลอดชีวิต ขยายพรมแดนความรู้ได้ไม่มีที่สิ้นสุด ครูจึงควรสร้างกิจกรรมที่กระตุ้นให้เกิดการแสวงหาความรู้ไม่รู้จบ

2.6 การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลง เพราะได้รู้มากขึ้น ทำให้เกิดการนำความรู้ไปใช้ในการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆ เป็นการพัฒนาไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ครูควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับรู้ผลการพัฒนาของตัวเขาเองด้วยจากความหมายของการเรียนรู้ที่กล่าวมา ครูจึงต้องคำนึงถึงประเด็นต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

2.6.1 ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน

2.6.2 การเน้นความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก

2.6.3 การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน

2.6.4 การจัดกิจกรรมให้น่าสนใจ ไม่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกเบื่อหน่าย

2.6.5 ความมีเมตตากรุณาต่อผู้เรียน

2.6.6 การท้าทายให้ผู้เรียนอยากรู้

2.6.7 การตระหนักถึงเวลาที่เหมาะสมที่ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้

2.6.8 การสร้างบรรยากาศหรือสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง

2.6.9 การสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้

2.6.10 การมีจุดมุ่งหมายของการสอน

2.6.11 ความเข้าใจผู้เรียน

2.6.12 ภูมิหลังของผู้เรียน

2.6.13 การไม่ยึดวิธีการใดวิธีการหนึ่งเท่านั้น

2.6.14 การเรียนการสอนที่ดีเป็นพลวัต (Dynamic) กล่าวคือ มีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาทั้งในด้านการจัดกิจกรรม การสร้างบรรยากาศ รูปแบบเนื้อหาสาระ เทคนิค วิธีการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6.15 การสอนสิ่งที่ไม่ไกลตัวผู้เรียนมากเกินไป

2.6.16 การวางแผนการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ

3. การเรียนรู้ของผู้เรียน

องค์ประกอบสุดท้ายที่สำคัญและนับว่าเป็นเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือองค์ประกอบด้านการเรียนรู้ซึ่งมีลักษณะที่แตกต่างจากเดิมที่เน้นเนื้อหาสาระเป็นสำคัญ และสอดคล้องกับองค์ประกอบด้านการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้เพราะการจัดการเรียนรู้ก็เพื่อเน้นให้มีผลต่อการเรียนรู้ ดังนั้น ตัวบ่งชี้ที่บอกถึงลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียนประกอบด้วย

3.1 การเรียนรู้อย่างมีความสุข เนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล คำนึงถึงการทำงานของสมองที่ส่งผลต่อกาเรียนรู้และพัฒนาการทางอารมณ์ของผู้เรียน ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องที่ต้องการในบรรยากาศที่เป็นธรรมชาติ บรรยากาศของการเอื้ออาทรและเป็นมิตร ตลอดจนแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย นำผลการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้

3.2 การเรียนรู้จากการได้คิดและลงมือปฏิบัติจริง หรือกล่าวอีกลักษณะหนึ่งคือ “เรียนด้วยสมองและสองมือ” เป็นผลจากการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้คิด ไม่ว่าจะเกิดจากสถานการณ์หรือคำถามก็ตาม และได้ลงมือปฏิบัติจริงซึ่งเป็นการฝึกทักษะที่สำคัญคือ การแก้ปัญหา ความมีเหตุผล

3.3 การเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น เป้าหมายสำคัญด้านหนึ่งในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญคือ ผู้เรียนแสวงหาความรู้ที่หลากหลายทั้งในและนอกโรงเรียนทั้งที่เป็นเอกสาร วัสดุ สถานที่ สถานประกอบการ บุคคลซึ่งประกอบด้วยเพื่อน กลุ่มเพื่อน วิทยากร หรือผู้เป็นภูมิปัญญาของชุมชน

3.4 การเรียนรู้แบบองค์รวมหรือบูรณาการ เป็นการเรียนรู้ที่ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ ได้สัดส่วนกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ความดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในทุกวิชาที่จัดให้เรียนรู้

3.5 การเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง เป็นผลสืบเนื่องมาจากความเข้าใจของผู้จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญว่า ทุกคนเรียนรู้ได้ และเป้าหมายที่สำคัญคือพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถที่จะแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง ผู้จัดการเรียนรู้จึงควรสังเกตและศึกษาธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้เรียนว่าถนัดที่จะเรียนรู้แบบใดมากที่สุด ในขณะเดียวกันกิจกรรมการเรียนรู้จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้วางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง การสนับสนุนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง นอกจากผู้เรียนจะได้ฝึกด้านการจัดการแล้วยังได้ฝึกด้านสมาธิ ความมีวินัยในตนเอง และการรู้จักตนเองมากขึ้น

นอกจากนี้เมื่อครูจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลแล้ว และมีความประสงค์จะตรวจสอบว่าได้ดำเนินการถูกต้องตามหลักการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หรือไม่ ครูสามารถตรวจสอบด้วยตนเองโดยใช้เกณฑ์มาตรฐานด้านกระบวนการ มาตราฐานที่ 8 ซึ่งมีตัวบ่งชี้ดังต่อไปนี้

1. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียน

2. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ

3. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักศึกษาหาความรู้ แสวงหาคำตอบและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

4. มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีและสื่อที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

5. มีการจัดกิจกรรมเพื่อฝึกและส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียน

6. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสุนทรียภาพอย่างครบถ้วน ทั้งด้านดนตรี ศิลปะและกีฬา

7. ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย การทำงานร่วมกับผู้อื่นและความรับผิดชอบต่อกลุ่มร่วมกัน

8. มีการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง

9. มีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนรักสถานศึกษาของตนและมีความกระตือรือร้นในการไปโรงเรียน

สรุปว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ การจัดการให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่โดยผ่านกระบวนการคิดด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ เกิดความเข้าใจ และสามารถนำความรู้ไปบูรณาการใช้ในชีวิตประจำวัน มีคุณสมบัติตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาที่ต้องการให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข

การสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

บุญชัด เนดิศักดิ์ (2553) กล่าวว่า การสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ครูผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจ รู้เป้าหมายของการจัดการศึกษาและหลักสูตรการศึกษาอุดมศึกษา โดยการศึกษาข้อมูล พระราชบัญญัติการศึกษา ตำราเอกสารหลักสูตร หลักสูตรสาขาวิชา ลักษณะรายวิชาจัดทำแผน การสอนและเอกสารประกอบการสอน

2. ครูผู้สอนมีการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียนและเข้าใจผู้เรียนเป็นรายบุคคล ใช้หลักการวิเคราะห์ผู้เรียน เช่น วิเคราะห์จากรูปแบบการเรียนรู้ ความภูมิใจตนเอง เจตคติต่อวิชา ความคาดหวังในการเรียน ใช้แบบวัดความรู้พื้นฐานของผู้เรียน (Pretest) ก่อนเรียน วัดผลการเรียน ของผู้เรียนเป็นรายหน่วยและมีการมอบหมายงานให้ผู้เรียนในระหว่างการเรียนการสอน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ครูผู้สอนมีความสามารถในการจัดประสบการณ์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เช่น การบูรณาการเนื้อหา การจัดการเรียนรู้เพื่อชี้แนะการรู้คิด

4. ครูผู้สอนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาการเรียนของตนเองและผู้เรียน เช่น ใช้คอมพิวเตอร์ในการหาความหมายจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มอบหมายให้นักศึกษา ค้นคว้าและนำมาอภิปรายในชั้นเรียน ฝึกการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการประมวลข้อมูล และจัดทำรายงาน พัฒนาและใช้สื่อการสอนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

5. ครูผู้สอนมีการประเมินผลการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนและอิงพัฒนาการของผู้เรียน เช่น มอบหมายงานเดี่ยวและงานกลุ่ม ประเมินผลการเรียนรู้จากผลงานที่มอบหมายในระหว่างเรียน และทดสอบหลังเรียน

6. ครูผู้สอนมีการนำผลประเมินมาปรับเปลี่ยนการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ ในการนำผลการประเมินการเรียนรู้มาเป็นแนวทางในการปรับเปลี่ยนการเรียนการสอน อาจทำได้โดย

6.1 ให้นักศึกษาศึกษาบทเรียนนอกเวลาแล้วนำเสนอรายงานหน้าชั้น (Presentation)

6.2 มอบหมายงานให้นักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองแล้วทำรายงาน (Report)

6.3 ให้นักศึกษาอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นแทนการถาม – ตอบ

7. ครูผู้สอนมีการวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ของผู้เรียนและนำผลไปใช้พัฒนาผู้เรียน

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542) ได้รวบรวมวิธีสอนแบบต่างๆ ที่สามารถเลือกนำมาใช้ให้สัมพันธ์กับเนื้อหาประสบการณ์การพัฒนาทักษะตามวัตถุประสงค์ของหน่วยเรียนนั้นๆ ซึ่งมีอยู่มากมายหลายแบบ ดังต่อไปนี้

7.1 วิธีสอนแบบเน้นปัญหา (Problem-Based Teaching and Learning)

7.2 วิธีสอนแบบเน้นโครงการ (Project-Based Teaching and Learning)

7.3 วิธีสอนแบบเน้นทักษะปฏิบัติ (Skill- Based Teaching and Learning)

7.4 วิธีสอนแบบเน้นกระบวนการสืบสวน (Inquiry-Based)

7.5 วิธีสอนแบบเน้นกระบวนการคิด (Thinking-Based)

7.6 วิธีสอนแบบเน้นความคิดรวบยอด (Concept-Based)

7.7 วิธีสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม (Group Process-Based)

7.8 วิธีสอนแบบตั้งคำถาม (Questioning - Based)

7.9 วิธีสอนแบบโต้วาที (Debate)

7.10 วิธีสอนแบบแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing)

7.11 วิธีสอนแบบกรณีตัวอย่าง (Case)

7.12 วิธีสอนแบบใช้บทเรียนแบบเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Learning)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แนวคิดด้านการวัดและประเมินผล

แนวคิดในการประเมินผล

ชาตรี เกิดธรรม (2556) กล่าวว่า ในความหมายที่คนส่วนใหญ่เข้าใจกันมาแต่เดิมนั้น การประเมินผลเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายหลังกิจกรรมการเรียนรู้ แต่หลักสูตรแบบอิงมาตรฐานมุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จนปรากฏเป็นคุณสมบัติเด่นชัดติดตัวผู้เรียนไปอย่างยั่งยืนและนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในชีวิต ดังนั้น การจัดการเรียนรู้ จึงควรให้อยู่ในสภาพจริงให้มากที่สุด เมื่อการจัดการเรียนรู้เป็นไปตามหรือสอดคล้องกับสภาพจริง (Authentic learning) แล้วการประเมินผลการเรียนรู้ก็ควรประเมินให้เป็นไปตามสภาพจริง (Authentic assessment) ด้วย ซึ่งหลักการของการประเมินตามสภาพจริงนั้นถือว่าการประเมินผลกับการเรียนรู้เกิดขึ้นอย่างผสมผสานกัน กล่าวคือ เมื่อมีกิจกรรมการเรียนรู้ผู้เรียนก็จะได้แสดงพฤติกรรมต่าง ๆออกมา ซึ่งเป็นข้อมูลที่ใช้ประเมินตามสภาพจริงได้ในทันที ด้วยเหตุดังกล่าวการประเมินจากการปฏิบัติจริงจึงมีความสำคัญมากขึ้น

การวัดและประเมินตามสภาพจริง เป็นกระบวนการวัดผลการเรียนรู้ตามแนวทาง 3 ประการ คือ

1. วัดครบถ้วนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ได้จริง วัดความสามารถทางความรู้ ความคิดได้จริง (Cognitive Ability) วัดความสามารถในการปฏิบัติได้จริง (Performance/Practice Ability) วัดคุณลักษณะทางจิตใจได้จริง (Affective Characteristics)

2. วัดได้ตรงความเป็นจริง คือ สิ่งที่วัดได้นั้นเป็นข้อมูล เป็นการแสดงพฤติกรรมที่สะท้อนความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน ทั้งความสามารถทางความรู้ ความคิด ความสามารถในการปฏิบัติและคุณลักษณะทางจิตใจ มีความคลาดเคลื่อนผิดพลาดน้อยที่สุด ไม่เปิดโอกาสให้ผู้ด้อยความสามารถได้คะแนนสูง ดัดความผิดพลาดที่ผู้มีความสามารถสูงกลับได้คะแนนน้อย

3. เลือกสรร คิดค้นเครื่องมือและเทคนิคการวัดผลที่เป็นการวัดพฤติกรรมที่แท้จริงที่แสดงออกซึ่งความสามารถของผู้เรียน (Ability to do) ซึ่งอาจได้จากการสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนสังเกตจากการปฏิบัติภาระงาน (Tasks) ที่จัดให้ปฏิบัติในสถานการณ์ที่ผู้สอนจะกำหนด สังเกตจากร่องรอยหลักฐานผลการปฏิบัติภาระงานของผู้เรียน เป็นต้น

อย่างไรก็ตามในการวัดและประเมินตามสภาพจริงนั้นมีข้อควรคำนึงดังนี้

1. การออกแบบการวัดและประเมินตามสภาพจริง ควรแปลความหมายของจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการจะวัดว่า "การเรียนมีคุณสมบัติตามจุดประสงค์นี้ครบถ้วนจริง เขาควรมีพฤติกรรมการแสดงออกอย่างไรที่ต่างจากพฤติกรรมของผู้ขาดคุณสมบัติตามจุดประสงค์นี้"

2. การแปลจุดประสงค์การเรียนรู้ออกเป็นภาระงานที่ผู้เรียนจะต้องปฏิบัติในกิจกรรมการเรียนการสอนแต่ละคาบ จะช่วยลดภาระการสร้างแบบวัดแบบประเมินของผู้สอนลงได้ เพราะผู้สอนเพียงแต่จัดระบบสังเกตพฤติกรรมการแสดงออกของผู้เรียน ตรวจสอบผลงานการฝึกปฏิบัติ บันทึกลงระบบระเบียนก็จะช่วยการวัดการประเมินได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. การใช้วิธีกำหนดผู้เรียนเป็นกลุ่มเล็ก ให้หมุนเวียนกันทำหน้าที่ประสานงานกลุ่ม ผสมผสานกับการกำหนดเกณฑ์การวัดการประเมินในแต่ละชิ้นงาน หรือภาระงานให้ชัดเจน ผู้สอนจะสามารถให้มีการวัดและการประเมินกันเองในกลุ่มได้ โดยผู้สอนทำหน้าที่ติดตามประเมินผลของผู้เรียนเป็นครั้งคราวจะช่วยทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนมากขึ้น

วิธีการประเมินผลการเรียนรู้

ชาตรี เกิดธรรม (2556) อธิบายว่า การประเมินผลการเรียนรู้ตามแนวการปฏิรูปการศึกษาเน้นการประเมินตามสภาพจริง มีวิธีการดังนี้

1. สังเกตการแสดงออกเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม
2. ชิ้นงาน ผลงาน รายงาน
3. การสัมภาษณ์
4. บันทึกของผู้เรียน
5. การประชุมปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างผู้เรียนและครู
6. การวัดและประเมินผลภาคปฏิบัติ (Practical assessment)
7. การวัดและประเมินผลด้านความสามารถ (Performance assessment)
8. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้โดยใช้แฟ้มผลงาน (Portfolio assessment)
9. อื่นๆ

จะเห็นได้ว่าการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงต้องใช้วิธีการที่หลากหลาย มิได้จำกัดอยู่แต่เฉพาะการประเมินโดยใช้แฟ้มผลงานเท่านั้น หรือกล่าวได้ว่าการประเมินโดยใช้แฟ้มผลงานเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการประเมินตามสภาพจริง และควรเข้าใจว่าการประเมินตามสภาพจริงให้ความสำคัญกับการประเมินผลการเรียนรู้ที่ต้องกระทำควบคู่ไปกับจัดการเรียนรู้ ดังนั้น การประเมินจากการปฏิบัติงานจึงเป็นหัวใจของการประเมินตามสภาพจริง หลักฐานหรือร่องรอยของการปฏิบัติงาน รวมทั้งบันทึกความรู้สึกนึกคิดที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ฯลฯ ที่รวบรวมไว้ ซึ่งเรียกว่าแฟ้มผลงาน จึงเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญของการประเมินตามสภาพจริง

ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่สะท้อนถึงความสามารถจริงของผู้เรียนนั้น จะเห็นได้ว่าการวัดและประเมินผลภาคปฏิบัติ ด้านความสามารถ และโดยใช้แฟ้มผลงาน มีความสำคัญยิ่ง ซึ่งข้อมูลที่นำมาใช้ในการประเมินต้องมาจากแหล่งที่หลากหลาย เช่น จากผลงานการทำแบบฝึกหัดหรือโครงงานจากการสังเกต จากการสัมภาษณ์ จากการสอบในลักษณะต่างๆ และจากการบันทึกของผู้เรียน ผู้สอน ผู้ปกครอง เป็นต้น

นอกจากนี้ผู้ประเมินประสิทธิภาพการสอน เป็นสิ่งหนึ่งที่ต้องพิจารณา เพราะข้อมูลที่ใช้ประเมิน ถ้ามาจากผู้ให้ข้อมูลต่างกันก็จะให้ผลแตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากมีความคลาดเคลื่อนของผู้ให้ข้อมูลเอง ซึ่งยากมากที่จะให้คนเดียวหรือกลุ่มคนกลุ่มเดียวกันให้ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ได้ครบทุกประเด็น เพราะความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการสอนของอาจารย์ผู้ประเมินมีความจำกัดมาก อย่างไรก็ดีมีผลการวิจัยยืนยันตรงกันหลายครั้งว่าถ้าใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นักศึกษาเป็นผู้ประเมินจะมีความเที่ยงสูง แต่อาจมีความตรงต่ำ การให้นักศึกษาประเมินจะได้ผลใกล้เคียงกับให้เพื่อนอาจารย์ประเมิน อุทุมพร ทองอุไร (2523) กล่าวว่า ในการประเมินควรใช้ผู้ประเมินจากหลายกลุ่มเป็นผู้ให้ข้อมูลประกอบกัน โดยทั่วไปผู้ประเมินที่ใช้จะได้แก่ 2 ลักษณะ ดังนี้

1. การประเมินตนเอง ถ้าหากให้อาจารย์ประเมินประสิทธิภาพการสอนของตนเองอย่างมีระบบ โดยไม่มีอคติใดๆ แล้ว ข้อมูลที่ได้น่าจะเที่ยงตรงและเชื่อถือได้มาก อีกประการหนึ่งถ้าอาจารย์ประเมินตนเองจะทำให้เข้าใจและรู้จักตัวเองได้ดียิ่งขึ้น เป็นผลให้มีความตระหนักที่จะสอนให้ดียิ่งๆขึ้นไปด้วย อย่างไรก็ดีการให้อาจารย์ประเมินตนเองนั้น มีความยุ่งยากในการขจัดความลำเอียงที่จะเข้าข้างตนเองออกไปได้ อีกทั้งพฤติกรรมบางอย่างนั้นตนเองไม่สามารถมองเห็นได้ ต้องอาศัยคนอื่นชี้บอกจึงจะมองเห็นได้

2. การประเมินจากผู้อื่น

2.1 เพื่อนอาจารย์ ที่ควรใช้คือ เพื่อนอาจารย์ที่ทำงานในภาควิชาเดียวกันหรือสาขาวิชาเดียวกัน ซึ่งจะทราบจุดมุ่งหมายของวิชาและใกล้ชิดกับอาจารย์ที่ถูกประเมิน สามารถให้ข้อมูลบางอย่างถูกต้องและชัดเจน อย่างไรก็ตามหากใช้เพื่อนอาจารย์เป็นผู้ประเมิน ทั้งอาจารย์ที่ถูกประเมินและเพื่อนอาจารย์ต้องใจกว้างเข้าอกเข้าใจกัน มีความจริงใจต่อกันและพร้อมที่จะรับฟังซึ่งกันและกันอย่างแท้จริงจึงจะได้ผลดี

2.2 ผู้บริหาร ที่ควรให้ประเมินนั้นควรเป็นเฉพาะหัวหน้าภาควิชาหรือคณบดีรองคณบดีเท่านั้น ซึ่งมีความใกล้ชิดและเป็นผู้พิจารณาความดีความชอบประจำปีของอาจารย์

2.3 นักศึกษา เป็นบุคคลเดียวที่ได้รู้ได้เห็นและติดตามกิจกรรมการสอนของอาจารย์ตลอดเวลาและนักศึกษาเท่านั้นที่เป็นผู้ได้รับผลจากการสอนของอาจารย์โดยตรง ฉะนั้นการให้นักศึกษาเป็นผู้ประเมินจึงน่าจะได้ข้อมูลที่น่าสนใจยิ่ง แต่ในทางปฏิบัติการให้นักศึกษาประเมินก็ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์อย่างมากจากอาจารย์และผู้เกี่ยวข้อง เพราะเห็นว่านักศึกษายังมีวุฒิภาวะไม่พอ ขาดความรู้ความเข้าใจทั้งในเนื้อหาวิชา และวิธีการสอนที่อาจารย์ใช้ นักศึกษามักพอใจแต่อาจารย์ใจดี ให้คะแนนดี เป็นต้น แต่ถ้าหากมีการทำความเข้าใจกับนักศึกษาให้เข้าใจรู้จักใช้วิจารณญาณ มีเหตุมีผลแล้ว นักศึกษาก็จะประเมินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ได้อย่างมีเหตุผลด้วย

2.4 คณะกรรมการเฉพาะกิจหรือผู้เชี่ยวชาญทางการประเมินประสิทธิภาพการสอน ถ้า คณะกรรมการสามารถติดตามกิจกรรมการสอนได้อย่างครบถ้วนและอย่างเป็นธรรม และยิ่งไม่ให้อาจารย์ที่ถูกประเมินรู้ตัวด้วยแล้ว ข้อมูลที่ประเมินก็น่าจะเป็นอีกแหล่งหนึ่งที่ให้ความเที่ยงตรงและ เชื่อถือได้มาก แต่ก็เป็นการสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย และเสียเวลามาก รวมทั้งเป็นการยากที่จะไม่ให้อาจารย์รู้ตัวด้วย

การนำการประเมินประสิทธิภาพการสอนไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2542) กล่าวว่า การนำประสิทธิภาพการสอนไปใช้นั้น ควรคำนึงถึง 4 ประการ ดังนี้

1. ควรแจ้งให้อาจารย์ทราบก่อนเป็นอันดับแรก เนื่องจากเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอาจารย์โดยตรง อาจารย์จึงควรทราบว่าผลการประเมินนำไปทำอะไร และส่งให้ใครทราบบ้าง

2. การประเมินไม่ควรใช้ข้อมูลจากแหล่งเดียว เช่น ไม่ควรใช้ข้อมูลจากนักศึกษาฝ่ายเดียว หรือจากเพื่อน อาจารย์ฝ่ายเดียว แต่ควรใช้หลายกลุ่มประกอบกัน

3. ข้อมูลลักษณะหนึ่งควรใช้เพื่อวัตถุประสงค์อย่างไรอย่างหนึ่งเท่านั้น ไม่ควรนำไปใช้หลายวัตถุ ประสงค์ปะปนกัน คือ ถ้าได้ข้อมูลเพื่อใช้ปรับปรุงการสอนก็ใช้เฉพาะเพื่อปรับปรุงการสอนเท่านั้น ไม่ควรนำไป ใช้เพื่อวัตถุประสงค์อย่างอื่นด้วย เป็นต้น

4. การพิจารณาผลการประเมินไม่ควรพิจารณาคนเดียว แม้แต่การประเมินตนเองก็ตาม ถ้าให้คนอื่น โดยเฉพาะเพื่อนอาจารย์ช่วยวิเคราะห์วิจารณ์ด้วย ก็จะทำให้การประเมินทำได้กว้างขวางและเป็นประโยชน์มาก ยิ่งขึ้น

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัย จะเห็นได้ว่าประสิทธิภาพการสอนควรเนื่องมาจากอาจารย์ผู้สอน ซึ่งอาจารย์ที่มีประสิทธิภาพในการสอนควรประกอบด้วยลักษณะสำคัญ ๆ ที่แตกต่างจากบุคคลในอาชีพอื่น ๆ ดังนี้ การมีความรู้ดี คือ มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนและวิชาอื่น ๆ ที่นำมาสัมพันธ์กับการสอนของตน มีการดำเนินการสอนดี กล่าวคือ มีวิธีการถ่ายทอดเทคนิคการสอนเพื่อทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในวิชาที่สอน มีบุคลิกภาพดี รู้จักปรับปรุงตนเองอยู่เสมอเพื่อทำให้ผู้เรียนเกิดความศรัทธาแก่ผู้สอน ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มีความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอนซึ่งจะช่วยทำให้ผู้เรียนและผู้สอนมีความเข้าใจต่อกันและช่วยให้การเรียนของนักเรียนได้ผลดี

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อัยรดา พรเจริญ และคณะ (2549) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะอาจารย์ที่พึงประสงค์ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยคือ เพื่อศึกษาทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่ออาจารย์ ในสังกัดคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมสถาบันราชภัฏอุบลราชธานีและเพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์ที่พึงประสงค์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาเพศชายและเพศหญิงมีความพึงพอใจในคุณลักษณะ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักศึกษาที่มีอายุระหว่าง 18-20 ปี และนักศึกษาที่มีอายุระหว่าง 21-23 ปี มีความพอใจคุณลักษณะ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักศึกษาที่สังกัดโปรแกรมวิชาต่างกัน มีความพอใจในคุณลักษณะ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ต่างกัน มีความพอใจในคุณลักษณะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรที่ต่างกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มีความพอใจในคุณลักษณะ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักศึกษาที่มีระดับทัศนะคติต่างกันมีความพอใจในคุณลักษณะ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พอเพ็ญ ไกรนรา (2550) ศึกษาประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ ตามความเห็นของนักศึกษา วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสงขลา ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสงขลาทุกคน ซึ่งกำลังศึกษา ในปีการศึกษา 2549 รวม 490 คน เครื่องมือที่ใช้ในการ วิจัย 5 ชุด ได้แก่ แบบประเมินประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาภาคทฤษฎี แบบประเมินประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาภาคปฏิบัติ แบบประเมินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ แบบประเมิน ประสิทธิภาพการนิเทศของอาจารย์ และแบบประเมินสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น พบว่า

1. นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 ประเมินประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยประเมินการจัดการเรียนการสอนรายวิชาสารสนเทศทางการพยาบาลและการสืบค้น อยู่ในระดับปานกลาง 1 รายวิชา นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 2, 3 และ 4 นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ (ต่อเนื่อง) ชั้นปีที่ 1 และ 2 ประเมินประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ในภาพรวมและทุกรายวิชาอยู่ในระดับมาก และนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ (เจ้าพนักงาน สาธารณสุขชุมชน) ชั้นปีที่ 1 ประเมินประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุด 3 รายวิชา ได้แก่ รายวิชาสารสนเทศทางการพยาบาลและการค้นคว้า การใช้คอมพิวเตอร์ และภาษาอังกฤษ 2

2. ประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ประจำ จำแนกรายบุคคลโดยภาพรวม อยู่ในระดับมีประสิทธิภาพมากทุกคน (X = 4.19) โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.72-4.48 เมื่อวิเคราะห์จำแนกรายวิชาภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ พบว่า นักศึกษาประเมินประสิทธิภาพการนิเทศของอาจารย์ในรายวิชาภาคปฏิบัติ (X = 4.43) สูงกว่าประสิทธิภาพการสอนในรายวิชาภาคทฤษฎี (X = 4.10) ประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ประจำในภาพรวม จำแนกรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านความรู้ความสามารถของอาจารย์สูงที่สุด (X = 4.15) และพบว่าประสิทธิภาพการนิเทศของอาจารย์ประจำ ในภาพรวม จำแนกรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน ยกเว้นประสิทธิภาพด้านความรู้ความสามารถของอาจารย์ นิเทศ อยู่ในระดับมากที่สุด (X = 4.52)

3. ประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์พิเศษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มีประสิทธิภาพมาก (X = 4.16) มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.53- 5.00 โดยมีอาจารย์พิเศษ 8 คน มีผลการประเมินประสิทธิภาพการสอน/นิเทศอยู่ในระดับมากที่สุด

4. นักศึกษามีความพึงพอใจต่อสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (X = 3.67) เมื่อ จำแนกรายชั้นปี พบว่านักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 ประเมินสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ในระดับปานกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมื่อนำค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ (X = 4.19) และค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ (X = 3.67) มาวิเคราะห์รวมกัน พบว่า ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาต่อคุณภาพการการสอนของอาจารย์และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สงขลา ตามตัวบ่งชี้ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ. 6.7) เท่ากับ 3.93

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ดังได้กล่าวมา สรุปได้ว่า องค์ประกอบหรือตัวแปรที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพการสอน สามารถส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนหากต้องการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพแล้ว จำเป็นต้องประเมินความคิดเห็นของผู้เรียนเกี่ยวกับองค์ประกอบหรือตัวแปรที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพการสอน เพื่อนำผลการประเมินนั้นไปใช้ในการแก้ไขหรือพัฒนาการสอนของอาจารย์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3
วิธีการวิจัย
(Research Methodologies)

การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ประกอบด้วย ด้านกระบวนการสอน ด้านการใช้สื่อการสอน ด้านการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ด้านการวัดและการประเมินผล ซึ่งมีระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

1. ประชากรในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาในหลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร ที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2556 จำนวน 275 คน โดยการวิจัยในครั้งนี้เก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมด โดยแยกเป็นชั้นปีได้ดังนี้

ตารางที่ 3.1 จำนวนนักศึกษาจำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา

ชั้นปีที่ศึกษา	จำนวน (คน)
ชั้นปีที่ 4	59
ชั้นปีที่ 3	69
ชั้นปีที่ 2	65
ชั้นปีที่ 1	82
รวม	275

2. วิธีการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษารูปแบบการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ซึ่งแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาได้แก่

2.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เก็บข้อมูลจากนักศึกษาปริญญาตรี หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร ที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2556 โดยเลือกตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenient Sampling) ให้ได้ตัวอย่างไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของประชากรทั้งหมด

2.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ เอกสารงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และการค้นคว้าผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสาร วารสาร ตำรา และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา

3.2 ศึกษาหลักการและวิธีการสร้างแบบสอบถามเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3.3 สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ในหลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร

3.4 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่า (α-Coefficient) ตามแบบของครอนบาค (Cronbach,1984) ได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ 0.87

3.5 ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามให้เรียบร้อยก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะของแบบสอบถาม

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามที่ใช้สำหรับนักศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของไลเคิร์ท (Likert,1932) แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของนักศึกษา ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับเพศ ชั้นปีที่ศึกษา และคะแนนเฉลี่ยสะสม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร ในด้านกระบวนการสอน ด้านการใช้สื่อการสอน ด้านการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล

ผู้วิจัยได้กำหนดค่าน้ำหนักคะแนนในการตอบดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยมาก

คะแนน 3 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยน้อย

คะแนน 1 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยน้อยที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.21-5.00 หมายความว่า ผู้ตอบเห็นด้วยมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.41-4.20 หมายความว่า ผู้ตอบเห็นด้วยมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.61-3.40 หมายความว่า ผู้ตอบเห็นด้วยปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.81-2.60 หมายความว่า ผู้ตอบเห็นด้วยน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.80 หมายความว่า ผู้ตอบเห็นด้วยน้อยที่สุด

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

4.1 ทำหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์จากคณะเทคโนโลยีการเกษตร เพื่อเก็บข้อมูลในการตอบแบบสอบถาม

4.2 ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามแก่นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและเก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง

การจัดกระทำข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดกระทำข้อมูลดังนี้

4.3 ตรวจความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทั้งหมด รวมแบบสอบถามที่มีคำตอบสมบูรณ์มาจัดกระทำข้อมูล

4.4 นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งหมดมาตรวจให้คะแนนและนำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

5.2 วิเคราะห์ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.3 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด (Opened-ended) นำเสนอในรูปตารางแจกแจงความถี่ และนำไปใช้ประกอบการอภิปรายผลการวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้เป็นการคำนวณหาค่าสถิติ โดยค่าสถิติที่ใช้การวิเคราะห์ ได้แก่

6.1 สถิติที่ใช้หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่า (∝-Coefficient)

6.2 วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของนักศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ ชั้นปีที่ศึกษา คะแนนเฉลี่ยสะสม โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

6.3 วิเคราะห์ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ ในด้านกระบวนการสอน ด้านการใช้สื่อการสอน ด้านการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล โดยหาค่าเฉลี่ย (Sample Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

6.4 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ ดังนี้

6.4.1 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีเพศ โดยทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย โดยวิธี t-test ที่ระดับนัยสำคัญเท่ากับ .05

6.4.2 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีชั้นปีที่ศึกษาต่างกัน และคะแนนเฉลี่ยสะสม ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance : One-way ANOVA) หากพบความแตกต่างทำ Multiple Comparison Test เพื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีการของ LSD

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4
ผลการวิจัยและวิจารณ์ผล
(Finding and Results)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 จำนวน 275 คน โดยแบ่งผลศึกษาออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษา

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะของนักศึกษาต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาประกอบด้วย เพศ ชั้นปีที่ศึกษา คะแนนเฉลี่ยสะสม ใช้สถิติการแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ได้ผลการศึกษาดังนี้

นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 77.80 และร้อยละ 22.20) ส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 4 (ร้อยละ 29.80) รองลงมาได้แก่ ชั้นปีที่ 2 (ร้อยละ 25.10) ชั้นปีที่ 3 (ร้อยละ 23.60) และชั้นปีที่ 1 (ร้อยละ 21.50) ตามลำดับ สำหรับคะแนนเฉลี่ยสะสม พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมอยู่ระหว่าง 2.50 – 2.99 มากที่สุด (ร้อยละ 44.00) รองลงมาได้แก่ คะแนนเฉลี่ยสะสม 3.00 – 3.49 (ร้อยละ 19.30) คะแนนเฉลี่ยสะสม 2.00 – 2.49 (ร้อยละ 17.10) และคะแนนเฉลี่ยสะสม 3.50 – 4.00 มีเพียงร้อยละ 1.10 รายละเอียดดังตารางที่ 4.1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 แสดงข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาปริญญาตรีหลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร

ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
เพศ (n = 275)		
ชาย	61	22.20
หญิง	214	77.80
ชั้นปีที่ศึกษา (n = 275)		
ชั้นปีที่ 1	59	21.50
ชั้นปีที่ 2	69	25.10
ชั้นปีที่ 3	65	23.60
ชั้นปีที่ 4	82	29.80
คะแนนเฉลี่ยสะสม (n = 275)		
ต่ำกว่า 2.00	0	0.00
2.00 – 2.49	47	17.10
2.50 – 2.99	121	44.00
3.00 – 3.49	53	19.30
3.50 – 4.00	3	1.10
ไม่ระบุ	51	18.50

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร

การวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ซึ่งประกอบไปด้วยด้านกระบวนการสอน ด้านการใช้สื่อการสอน ด้านการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล ใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยผลการวิเคราะห์ในภาพรวม พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตรในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.21) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านกระบวนการสอนมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.37) นอกนั้นมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ ได้แก่ ด้านการใช้สื่อการสอน (ค่าเฉลี่ย 4.20) ด้านการวัดและประเมินผล (ค่าเฉลี่ย 4.17) และด้านเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย 4.10) รายละเอียดดังตารางที่ 4.2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นนักศึกษาที่มีต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร ในภาพรวม

ประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร	ประสิทธิภาพการสอน			
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. ด้านกระบวนการสอน	4.37	0.44	มากที่สุด	1
2. ด้านการใช้สื่อการสอน	4.20	0.49	มาก	2
3. ด้านเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้	4.10	0.50	มาก	4
4. ด้านการวัดและประเมินผล	4.17	0.48	มาก	3
ค่าเฉลี่ยรวม	4.21	0.41	มากที่สุด	

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง แยกเป็นรายด้าน ซึ่งประกอบไปด้วยด้านกระบวนการสอน ด้านการใช้สื่อการสอน ด้านการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล มีผลการศึกษาดังนี้

2.1 ด้านกระบวนการสอน

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง พบว่า ประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตรด้านกระบวนการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.37) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่นักศึกษาให้ความคิดเห็นว่ามีประสิทธิภาพมากที่สุด คือ อาจารย์มีความเต็มใจในการถ่ายทอดความรู้ให้กับนักศึกษาอย่างเต็มความสามารถ (ค่าเฉลี่ย 4.45) รองลงมาเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ อาจารย์มีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้กับนักศึกษา (ค่าเฉลี่ย 4.47) อาจารย์มีเจตคติที่ดีต่อการสอนตลอดภาคเรียน (ค่าเฉลี่ย 4.45) อาจารย์เลือกใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย (ค่าเฉลี่ย 4.42) อาจารย์มีความกระตือรือร้นในการสอน (ค่าเฉลี่ย 4.39) อาจารย์มีความรับผิดชอบต่อการสอนและสอนชดเชยให้กับนักศึกษากรณีที่อาจารย์ขาดสอน (ค่าเฉลี่ย 4.33) อาจารย์มีความเอาใจใส่ดูแลนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย 4.32) อาจารย์มีวิธีการมอบหมายงานที่ฝึกทักษะให้เกิดการค้นคว้า (ค่าเฉลี่ย 4.32) อาจารย์ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(ค่าเฉลี่ย 4.25) และอาจารย์เลือกใช้วิธีการสอนอย่างเหมาะสมกับเนื้อหารายวิชา (ค่าเฉลี่ย 4.24) รายละเอียดดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นนักศึกษาที่มีต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร ด้านกระบวนการสอน

ด้านกระบวนการสอน	ประสิทธิภาพการสอน			
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. อาจารย์มีความเอาใจใส่ดูแลนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง	4.32	0.57	มากที่สุด	7
2. อาจารย์มีความเต็มใจในการถ่ายทอดความรู้ให้กับนักศึกษาอย่างเต็มความสามารถ	4.54	0.55	มากที่สุด	1
3. อาจารย์มีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้กับนักศึกษา	4.47	0.59	มากที่สุด	2
4. อาจารย์ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอน	4.25	0.58	มากที่สุด	9
5. อาจารย์เลือกใช้วิธีการสอนอย่างเหมาะสมกับเนื้อหารายวิชา	4.24	0.63	มากที่สุด	10
6. อาจารย์มีความกระตือรือร้นในการสอน	4.39	0.61	มากที่สุด	5
7. อาจารย์มีวิธีการมอบหมายงานที่ฝึกทักษะให้เกิดการค้นคว้า	4.32	0.66	มากที่สุด	8
8. อาจารย์มีเจตคติที่ดีต่อการสอนตลอดภาคเรียน	4.45	0.58	มากที่สุด	3
9. อาจารย์มีความรับผิดชอบต่อการสอนและสอนชดเชยให้กับนักศึกษากรณีที่อาจารย์ขาดสอน	4.33	0.63	มากที่สุด	6
10. อาจารย์เลือกใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย เช่น บรรยาย รายงาน การอภิปรายกลุ่มประกอบการเรียนการสอนแก่นักศึกษา	4.42	0.64	มากที่สุด	4
ค่าเฉลี่ยรวม	**4.37**	**0.44**	**มากที่สุด**	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2 ด้านการใช้สื่อการสอน

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง พบว่า ประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตรด้านการใช้สื่อการสอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.20) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่านักศึกษามีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตรในด้านการใช้สื่อการสอนอยู่ 2 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด (5 ข้อ) และระดับมาก (4 ข้อ) โดยข้อที่นักศึกษาให้ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด คือ อาจารย์มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับการสอน (ค่าเฉลี่ย 4.45) รองลงมาเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ อาจารย์สามารถถ่ายทอดความรู้และอธิบายข้อความต่างๆ จากสื่อการสอนที่ใช้ได้อย่างชัดเจน (ค่าเฉลี่ย 4.28) อาจารย์มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการค้นคว้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น ใช้กูเกิล เฟสบุ๊ค (ค่าเฉลี่ย 4.27) อาจารย์เลือกใช้สื่อและอุปกรณ์การสอนได้อย่างเหมาะสมกับเนื้อหารายวิชาที่สอน (ค่าเฉลี่ย 4.25) อาจารย์ได้จัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษาในด้านต่างๆ เช่น คุณธรรม จริยธรรม ความอดทน ความซื่อสัตย์ ความใฝ่รู้ มีจิตสาธารณะ (ค่าเฉลี่ย 4.21)

สำหรับข้อที่นักศึกษาให้ความคิดเห็นว่ามีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก คือ เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยได้แก่ อาจารย์ใช้เอกสารประกอบการสอนอย่างเหมาะสมกับเนื้อหารายวิชาที่สอน (ค่าเฉลี่ย 4.20) อาจารย์ใช้ตำรา เอกสาร วารสาร ที่นักศึกษาอ่านแล้วเข้าใจง่าย และนักศึกษามีโอกาสใช้ห้องปฏิบัติการอย่างเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 4.05) อาจารย์จัดกิจกรรมให้นักศึกษาเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เช่น ทัศนศึกษา ทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนต่างๆ เป็นต้น (ค่าเฉลี่ย 3.98) รายละเอียดดังตารางที่ 4.4

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นนักศึกษาที่มีต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร ด้านการใช้สื่อการสอน

ด้านการใช้สื่อการสอน	ประสิทธิภาพการสอน			
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. อาจารย์ใช้ตำรา เอกสาร วารสาร ที่นักศึกษาอ่านแล้วเข้าใจง่าย	4.05	0.71	มาก	7
2. อาจารย์ใช้เอกสารประกอบการสอนอย่างเหมาะสมกับเนื้อหารายวิชาที่สอน	4.20	0.64	มาก	6
3. อาจารย์เลือกใช้สื่อและอุปกรณ์การสอนได้อย่างเหมาะสมกับเนื้อหารายวิชาที่สอน	4.25	0.63	มากที่สุด	4
4. อาจารย์สามารถถ่ายทอดความรู้และอธิบายข้อความต่าง ๆ จากสื่อการสอนที่ใช้ได้อย่างชัดเจน	4.28	0.58	มากที่สุด	2
5. นักศึกษามีโอกาสใช้ห้องปฏิบัติการอย่างเหมาะสม	4.05	0.79	มาก	8
6. อาจารย์มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับการสอน	4.45	0.59	มากที่สุด	1
7. อาจารย์ได้จัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษาในด้านต่าง ๆ เช่น คุณธรรม จริยธรรม ความอดทน ความซื่อสัตย์ ความใฝ่รู้ มีจิตสาธารณะ เป็นต้น	4.21	0.71	มากที่สุด	5
8. อาจารย์มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการค้นคว้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น ใช้กูเกิล เฟสบุ๊ค เป็นต้น	4.27	0.75	มากที่สุด	3
9. อาจารย์จัดกิจกรรมให้นักศึกษาเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เช่น ทัศนศึกษา ทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนต่าง ๆ เป็นต้น	3.98	0.88	มาก	9
ค่าเฉลี่ยรวม	**4.20**	**0.49**	**มาก**	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3 ด้านการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง พบว่า ประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตรด้านการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.10) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตรในด้านการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้อยู่ 2 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด (1 ข้อ) และระดับมาก (9 ข้อ) โดยข้อที่นักศึกษาให้ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด คือ อาจารย์แนะนำให้นักศึกษารู้จักการร่วมกันคิด วิเคราะห์ปัญหา แสวงหาความรู้ข้อมูลและวิธีการต่างๆ จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย (ค่าเฉลี่ย 4.25)

สำหรับข้อที่นักศึกษาให้ความคิดเห็นว่ามีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก คือ เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยได้ ดังนี้ อาจารย์จัดให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นและอภิปรายหาข้อสรุปความรู้ประสบการณ์ความคิดใหม่ๆ หรือปรับความคิดตามความเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 4.20) อาจารย์เปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็น อภิปรายหน้าชั้นเรียน (ค่าเฉลี่ย 4.18) นักศึกษาสามารถใช้โปรแกรมต่างๆ ในคอมพิวเตอร์ ทำรายงานที่ได้รับมอบหมายได้ (ค่าเฉลี่ย 4.18) อาจารย์เปิดโอกาสให้นักศึกษามีการจัดกิจกรรมต่างๆ ในชั้นเรียน และอาจารย์ใช้วิธีการสอนโดยเน้นให้นักศึกษาเกิดความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิจารณ์มากกว่าท่องจำ (ค่าเฉลี่ย 4.13) นักศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมร่วมกันในชั้นเรียน (ค่าเฉลี่ย 4.10) นักศึกษาสามารถเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์ที่อาจารย์กำหนด (ค่าเฉลี่ย 4.09) อาจารย์เน้นการจัดกิจกรรมที่ให้นักศึกษามีโอกาสได้แก้ไขปัญหาด้วยตนเองอย่างเสรี (ค่าเฉลี่ย 4.08) และนักศึกษาสามารถใช้ทักษะด้านภาษาอังกฤษประกอบการค้นคว้ารายงานได้ (ค่าเฉลี่ย 3.71) รายละเอียดดังตารางที่ 4.5

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นนักศึกษาที่มีต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร ด้านการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้

ด้านการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้	ประสิทธิภาพการสอน			
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. นักศึกษาสามารถเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์ที่อาจารย์กำหนด	4.09	0.62	มาก	7
2. อาจารย์เน้นการจัดกิจกรรมที่ให้นักศึกษามีโอกาสได้แก้ไขปัญหาด้วยตนเองอย่างเสรี	4.08	0.68	มาก	8
3. นักศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมร่วมกันในชั้นเรียน	4.10	0.69	มาก	6
4. อาจารย์เปิดโอกาสให้นักศึกษามีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในชั้นเรียน	4.13	0.69	มาก	5
5. อาจารย์เปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นอภิปรายหน้าชั้นเรียน	4.18	0.66	มาก	3
6. อาจารย์แนะนำให้นักศึกษารู้จักการร่วมกันคิดวิเคราะห์ปัญหา แสวงหาความรู้ข้อมูลและวิธีการต่าง ๆ จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย	4.25	0.63	มากที่สุด	1
7. อาจารย์จัดให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นและอภิปรายหาข้อสรุปความรู้ประสบการณ์ความคิดใหม่ ๆ หรือปรับความคิดตามความเหมาะสม	4.20	0.66	มาก	2
8. อาจารย์ใช้วิธีการสอนโดยเน้นให้นักศึกษาเกิดความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิจารณ์มากกว่าท่องจำ	4.13	0.71	มาก	5
9. นักศึกษาสามารถใช้โปรแกรมต่าง ๆ ในคอมพิวเตอร์ทำรายงานที่ได้รับมอบหมายได้	4.17	0.69	มาก	4
10. นักศึกษาสามารถใช้ทักษะด้านภาษาอังกฤษประกอบการค้นคว้ารายงานได้	3.71	0.88	มาก	9
ค่าเฉลี่ยรวม	**4.10**	**0.50**	**มาก**	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4 ด้านการวัดและประเมินผล

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง พบว่า ประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตรด้านการวัดและประเมินผล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.17) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่านักศึกษามีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตรในด้านการวัดและประเมินผลอยู่ 2 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด (4 ข้อ) และระดับมาก (6 ข้อ) โดยข้อที่นักศึกษาให้ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด คือ อาจารย์ดำเนินการคุมสอบอย่างเคร่งครัดตามระเบียบของสถาบันฯ (ค่าเฉลี่ย 4.39) รองลงมาได้แก่ อาจารย์แจ้งเกณฑ์การประเมินผลตามแผนการสอนที่กำหนด (ค่าเฉลี่ย 4.26) อาจารย์มอบหมายรายงานอย่างเหมาะสมกับรายวิชาที่สอน (ค่าเฉลี่ย 4.25) และอาจารย์ใช้เกณฑ์การประเมินผลอย่างยุติธรรมและเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 4.23)

สำหรับข้อที่นักศึกษาให้ความคิดเห็นว่ามีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก คือ เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยได้ ดังนี้ อาจารย์มีการประเมินผลการเรียนของนักศึกษา (ค่าเฉลี่ย 4.20) อาจารย์ประเมินความรู้ความเข้าใจในรายวิชาทีสอนหลังการมอบหมายงานอย่างสม่ำเสมอ (ค่าเฉลี่ย 4.19) อาจารย์ออกข้อสอบตรงตามเนื้อหารายวิชาที่สอน (ค่าเฉลี่ย 4.16) อาจารย์มีการแจ้งผลการตรวจรายงานและผลการเรียนนักศึกษา (ค่าเฉลี่ย 4.02) อาจารย์ออกข้อสอบเพื่อวัดความเข้าใจมากกว่าความจำ และอาจารย์แจ้งผลการสอบตรงตามเวลาที่กำหนด (ค่าเฉลี่ย 3.99) รายละเอียดดังตารางที่ 4.6

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นนักศึกษาที่มีต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร ด้านการวัดและประเมินผล

ด้านการวัดและประเมินผล	ประสิทธิภาพการสอน			
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. อาจารย์ออกข้อสอบเพื่อวัดความเข้าใจมากกว่าความจำ	3.99	0.71	มาก	9
2. อาจารย์ใช้เกณฑ์การประเมินผลอย่างยุติธรรมและเหมาะสม	4.23	0.65	มากที่สุด	4
3. อาจารย์ออกข้อสอบตรงตามเนื้อหารายวิชาที่สอน	4.16	0.66	มาก	7
4. อาจารย์แจ้งผลการสอบตรงตามเวลาที่กำหนด	3.99	0.74	มาก	9
5. อาจารย์มีการแจ้งผลการตรวจรายงานและผลการเรียนนักศึกษา	4.02	0.72	มาก	8
6. อาจารย์มีการประเมินผลการเรียนของนักศึกษา (จากการทดสอบกลางภาค และปลายภาค)	4.20	0.68	มาก	5
7. อาจารย์ดำเนินการคุมสอบอย่างเคร่งครัดตามระเบียบของสถาบันฯ	4.39	0.62	มากที่สุด	1
8. อาจารย์มอบหมายรายงานอย่างเหมาะสมกับรายวิชาที่สอน	4.25	0.62	มากที่สุด	3
9. อาจารย์แจ้งเกณฑ์การประเมินผลตามแผนการสอนที่กำหนด	4.26	0.67	มากที่สุด	2
10. อาจารย์ประเมินความรู้ความเข้าใจในรายวิชาทีสอนหลังการมอบหมายงานอย่างสม่ำเสมอ	4.19	0.66	มาก	6
ค่าเฉลี่ยรวม	**4.17**	**0.48**	**มาก**	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษา

ผลการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษา ประกอบไปด้วย เพศ ชั้นปีที่ศึกษา และคะแนนเฉลี่ยสะสม โดยใช้การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย t - test และ ANOVA โดยมีผลการวิเคราะห์ดังนี้

3.1 ผลการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร จำแนกตามเพศของนักศึกษา

ผลการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร จำแนกตามเพศของนักศึกษา ในภาพรวม พบว่า เพศชายและหญิงมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์นิเทศศาสตร์เกษตรไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านได้ผลการศึกษาดังนี้

ด้านกระบวนการสอน พบว่า เพศชายและเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตรอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากกว่าเพศชาย (ค่าเฉลี่ย 4.38 และ 4.34 ตามลำดับ) เมื่อนำค่าความคิดเห็นไปทดสอบหาความแตกต่าง พบว่า เพศชายและหญิง มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ด้านการใช้สื่อการสอน พบว่า เพศชายและเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตรอยู่ในระดับมาก โดยเพศชายมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากกว่าเพศหญิง (ค่าเฉลี่ย 4.20 และ 4.19 ตามลำดับ) เมื่อนำค่าความคิดเห็นไปทดสอบหาความแตกต่าง พบว่า เพศชายและหญิง มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ด้านการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ เพศชายและเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตรอยู่ในระดับมาก โดยเพศชายมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากกว่าเพศหญิง (ค่าเฉลี่ย 4.11 และ 4.10 ตามลำดับ) เมื่อนำค่าความคิดเห็นไปทดสอบหาความแตกต่าง พบว่า เพศชายและหญิง มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า เพศชายและเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตรอยู่ในระดับมากที่สุดและระดับมาก โดยเพศชายมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากกว่าเพศหญิง (ค่าเฉลี่ย 4.24 และ 4.15 ตามลำดับ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมื่อนำค่าความคิดเห็นไปทดสอบหาความแตกต่าง พบว่า เพศชายและหญิง มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน รายละเอียดดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 แสดงผลการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร จำแนกตามเพศของนักศึกษา

ประสิทธิภาพการสอน	เพศ	N	$\overline{X}$	S.D.	t	Sig. (2-tailed)
1. ด้านกระบวนการสอน	ชาย	61	4.34	0.48	-0.715	0.475
	หญิง	214	4.38	0.43		
2. ด้านการใช้สื่อการสอน	ชาย	61	4.20	0.45	0.116	0.908
	หญิง	214	4.19	0.50		
3. ด้านการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้	ชาย	61	4.11	0.46	0.226	0.822
	หญิง	214	4.10	0.52		
4. ด้านการวัดและประเมินผล	ชาย	61	4.24	0.41	0.146	0.184
	หญิง	214	4.15	0.50		
ในภาพรวม	ชาย	61	4.22	0.40	0.3.2	0.763
	หญิง	214	4.20	0.41		

3.2 ผลการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษาในภาพรวม พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการสอน ด้านการใช้สื่อการสอน ด้านการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ นักศึกษามีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 ส่วนด้านการวัดและประเมินผลมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน รายละเอียดดังตารางที่ 4.8

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.8 แสดงผลการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา

ประสิทธิภาพการสอน	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	M.S.	F	Sig.
1.ด้านกระบวนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	3.976	3	1.325	7.399	0.000*
	ภายในกลุ่ม	48.545	271	0.179		
	รวม	52.521	274			
2.ด้านการใช้สื่อการสอน	ระหว่างกลุ่ม	7.764	3	2.588	12.156	0.000*
	ภายในกลุ่ม	57.695	271	0.213		
	รวม	65.459	274			
3. ด้านการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	3.577	3	1.192	4.897	0.002*
	ภายในกลุ่ม	65.978	271	0.243		
	รวม	69.555	274			
4. ด้านการวัดและประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	1.216	3	0.405	1.763	0.154
	ภายในกลุ่ม	62.295	271	0.230		
	รวม	63.511	274			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	3.552	3	1.184	7.520	0.000*
	ภายในกลุ่ม	42.664	271	0.157		
	รวม	46.215	274			

* P < .05

จากผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำแนกตามชั้นปี ในภาพรวม พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีจำนวน 3 ด้าน ที่มีความแตกต่างกัน ได้แก่ ด้านกระบวนการสอน ด้านการใช้สื่อการสอน ด้านการเน้นผู้เรียนเป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ศูนย์กลางการเรียนรู้ (ดังตารางที่ 4.8) ผู้วิจัยได้ดำเนินการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยใช้เทคนิคการเปรียบเทียบรายคู่ของ Sheffe ดังนี้

ด้านประสิทธิภาพการสอนในภาพรวม

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร ในภาพรวม ระหว่างนักศึกษาชั้นปีที่ 1 – 4 พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ดังตารางที่ 8) แสดงว่านักศึกษาชั้นปีที่แตกต่างกัน มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่ ดังนั้นเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคู่ (Multiple Comparison) จึงวิเคราะห์โดยใช้วิธี Scheffe ซึ่งผลการวิเคราะห์พบว่ามี 3 คู่ ที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 1 (ค่าเฉลี่ย 4.41) มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตรด้านกระบวนการสอนมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 3 (ค่าเฉลี่ย 4.19) ชั้นปีที่ 4 (ค่าเฉลี่ย 4.18) และชั้นปีที่ 2 (ค่าเฉลี่ย 4.08) ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 แสดงผลเปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc)ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร ในภาพรวม จำแนกตามชั้นปี

ชั้นปีที่ศึกษา	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$)	ชั้นปีที่ศึกษา			
		ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4
ชั้นปีที่ 1	$\overline{X}$ = 4.41	-	0.327*	0.213*	0.227*
ชั้นปีที่ 2	$\overline{X}$ = 4.08	-	-	0.114*	0.100*
ชั้นปีที่ 3	$\overline{X}$ = 4.20	-	-	-	0.013
ชั้นปีที่ 4	$\overline{X}$ = 4.18	-	-	-	-

* P < .05

ด้านกระบวนการสอน

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร ในด้านกระบวนการสอน ระหว่างนักศึกษาชั้นปีที่ 1 – 4 พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ดังตารางที่ 4.8) แสดงว่านักศึกษาชั้นปีที่แตกต่างกัน มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่ ดังนั้นเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคู่ (Multiple Comparison) จึงวิเคราะห์โดยใช้วิธี Scheffe ซึ่งผลการวิเคราะห์พบว่ามี 3 คู่ ที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 1 (ค่าเฉลี่ย 4.60) มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านกระบวนการสอนมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 3 (ค่าเฉลี่ย 4.32) ปีที่ 4 (ค่าเฉลี่ย 4.31) และปีที่ 2 (ค่าเฉลี่ย 4.29) ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 แสดงผลเปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร ในด้านกระบวนการสอน จำแนกตามชั้นปี

ชั้นปีที่ศึกษา	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$)	ชั้นปีที่ศึกษา			
		ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4
ชั้นปีที่ 1	$\overline{X}$ = 4.60	-	0.313*	0.278*	0.282*
ชั้นปีที่ 2	$\overline{X}$ = 4.29	-	-	0.035	0.031
ชั้นปีที่ 3	$\overline{X}$ = 4.32	-	-	-	0.003
ชั้นปีที่ 4	$\overline{X}$ = 4.31	-	-	-	-

* P < .05

ด้านการใช้สื่อการสอน

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร ในด้านการใช้สื่อการสอน ระหว่างนักศึกษาชั้นปีที่ 1 – 4 พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ดังตารางที่ 4.8) แสดงว่านักศึกษาชั้นปีที่แตกต่างกัน มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่ ดังนั้นเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคู่ (Multiple Comparison) จึงวิเคราะห์โดยใช้วิธี Scheffe ซึ่งผลการวิเคราะห์พบว่ามี 3 คู่ ที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 1 (ค่าเฉลี่ย 4.49) มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร ในด้านการใช้สื่อการสอนมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 4 (ค่าเฉลี่ย 4.17) ชั้นปีที่ 3 (ค่าเฉลี่ย 4.16) และชั้นปีที่ 2 (ค่าเฉลี่ย 3.99) ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4.11

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.11 แสดงผลการเปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร ในด้านการใช้สื่อการสอน จำแนกตามชั้นปี

ชั้นปีที่ศึกษา	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$)	ชั้นปีที่ศึกษา			
		ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4
ชั้นปีที่ 1	$\overline{X}$ = 4.49	-	0.487*	0.321*	0.314*
ชั้นปีที่ 2	$\overline{X}$ = 3.99	-	-	0.166	0.174
ชั้นปีที่ 3	$\overline{X}$ = 4.16	-	-	-	0.008
ชั้นปีที่ 4	$\overline{X}$ = 4.17	-	-	-	-

* P < .05

ด้านเน้นการผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร ในด้านการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ระหว่างนักศึกษาชั้นปีที่ 1 – 4 พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ดังตารางที่ 4.8) แสดงว่านักศึกษาชั้นปีที่แตกต่างกัน มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่ ดังนั้นเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคู่ (Multiple Comparison) จึงวิเคราะห์โดยใช้วิธี Scheffe ซึ่งผลการวิเคราะห์พบว่ามี 1 คู่ ที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 1 (ค่าเฉลี่ย 4.29) มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร ในด้านการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้มากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 (ค่าเฉลี่ย 3.95) รายละเอียดดังตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 แสดงผลการเปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร ในด้านการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ จำแนกตามชั้นปี

ชั้นปีที่ศึกษา	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$)	ชั้นปีที่ศึกษา			
		ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4
ชั้นปีที่ 1	$\overline{X}$ = 4.29	-	0.335*	0.182	0.196
.ชั้นปีที่ 2	$\overline{X}$ = 3.95	-	-	0.153	0.139
ชั้นปีที่ 3	$\overline{X}$ = 4.11	-	-	-	0.014
ชั้นปีที่ 4	$\overline{X}$ = 4.09	-	-	-	-

* P < .05

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3 ผลการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการสอนของหลักอาจารย์สูตรนิเทศศาสตร์เกษตร จำแนกตามคะแนนเฉลี่ยสะสม

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำแนกตามคะแนนเฉลี่ยสะสมในภาพรวม พบว่า นักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่างกันมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตรไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล นักศึกษามีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 ส่วนด้านกระบวนการสอนและด้านการใช้สื่อการสอนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน รายละเอียดดังตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 ผลการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร จำแนกตามคะแนนเฉลี่ยสะสม

ประสิทธิภาพการสอน	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	M.S.	F	Sig.
1.ด้านกระบวนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	0.317	2	0.159	0.863	0.423
	ภายในกลุ่ม	40.642	221	0.184		
	รวม	40.960	223			
2.ด้านการใช้สื่อการสอน	ระหว่างกลุ่ม	0.802	2	0.401	1.837	0.162
	ภายในกลุ่ม	48.262	221	0.218		
	รวม	49.064	223			
3. ด้านการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	1.914	2	0.957	4.167	0.017*
	ภายในกลุ่ม	50.751	221	0.230		
	รวม	52.665	223			
4. ด้านการวัดและประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	1.317	2	0.659	3.315	0.038*
	ภายในกลุ่ม	43.919	221	0.199		
	รวม	45.236	223			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	0.920	2	0.460	2.958	0.054
	ภายในกลุ่ม	34.362	221	0.155		
	รวม	35.282	223			

* P < .05

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำแนกตามคะแนนเฉลี่ยสะสม พบว่า นักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่างกันมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล (ดังตารางที่ 4.12) ผู้วิจัยได้ดำเนินการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยใช้เทคนิคการเปรียบเทียบรายคู่ของ Sheffe ดังนี้

ด้านการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร ในด้านการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ จำแนกตามคะแนนเฉลี่ยสะสม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ดังตารางที่ 4.12) แสดงว่านักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่างกัน มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่ ดังนั้นเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคู่ (Multiple Comparison) จึงวิเคราะห์โดยใช้วิธี Scheffe ซึ่งผลการวิเคราะห์พบว่ามี 1 คู่ ที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกลุ่มนักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมระหว่าง 2.50 – 2.99 มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ด้านการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้มากกว่ากลุ่มนักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมระหว่าง 3.00 – 4.00 (ค่าเฉลี่ย 4.14 และ 3.91 ตามลำดับ) รายละเอียดดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 แสดงผลเปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร ในด้านการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ จำแนกตามคะแนนเฉลี่ยสะสม

คะแนนเฉลี่ยสะสม	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$)	คะแนนเฉลี่ยสะสม		
		2.00 – 2.49	2.50 – 2.99	3.00 – 4.00
2.00 – 2.49	$\overline{X}$ = 4.08	-	0.060	0.163
2.50 – 2.99	$\overline{X}$ = 4.14	-	-	0.223*
3.00 – 4.00	$\overline{X}$ = 3.91	-	-	-

* P < .05

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านการวัดและประเมินผล

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร ในด้านการวัดและประเมินผล จำแนกตามคะแนนเฉลี่ยสะสม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ดังตารางที่ 4.12) แสดงว่านักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่างกัน มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่ ดังนั้นเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคู่ (Multiple Comparison) จึงวิเคราะห์โดยใช้วิธี Scheffe ซึ่งผลการวิเคราะห์พบว่ามี 1 คู่ ที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกลุ่มนักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมระหว่าง 2.50 – 2.99 มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ด้านการวัดและประเมินผลมากกว่ากลุ่มนักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมระหว่าง 3.00 – 4.00 (ค่าเฉลี่ย 4.20 และ 4.01 ตามลำดับ) รายละเอียดดังตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 แสดงผลเปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร ในด้านการวัดและประเมินผล จำแนกตามคะแนนเฉลี่ยสะสม

คะแนนเฉลี่ยสะสม	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$)	คะแนนเฉลี่ยสะสม		
		2.00 – 2.49	2.50 – 2.99	3.00 – 4.00
2.00 – 2.49	$\overline{X}$ = 4.15	-	0.047	0.138
2.50 – 2.99	$\overline{X}$ = 4.20	-	-	0.185*
3.00 – 4.00	$\overline{X}$ = 4.01	-	-	-

* P < .05

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะของนักศึกษาต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาปริญญาตรีต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง พบว่ามีข้อเสนอแนะในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

4.1 ข้อเสนอแนะด้านกระบวนการสอน

4.1 1 ในการเรียนการสอนวิชาการแพร่ภาพ ต้องการให้อาจารย์ใช้โปรแกรม Premiere Pro เวอร์ชันปัจจุบันสอนมากกว่า (CS6)

4.1 2 ต้องเน้นการเรียนการสอนที่มีการปฏิบัติให้มากขึ้น เนื่องจากการปฏิบัติจริงทำให้นักศึกษาเรียนรู้และเข้าใจได้ดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.1 3 ต้องการให้อาจารย์ใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย

4.1 4 เน้นการสอนที่สร้างสรรค์จินตนาการให้กับนักศึกษา

4.1 5 เพิ่มอุปกรณ์ในการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และปริมาณเหมาะสมต่อนักศึกษา

4.1 6 ต้องการให้เชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้

4.2 ข้อเสนอแนะด้านการใช้สื่อการสอน

4.2 1 ต้องการให้อาจารย์ใช้สื่อการสอนที่น่าสนใจ ที่สามารถทำให้นักศึกษารู้สึกสนุกกับการเรียนมากขึ้น

4.2.2 ควรมีการใช้สื่ออุปกรณ์ในงานปฏิบัติมากกว่านี้ เพื่อความเข้าใจและได้ทักษะจากการปฏิบัติจริง

4.2.3 สื่อการสอนอาทิเช่น การบรรยายด้วยโปรแกรม PowerPoint มีเนื้อหาที่เป็นตัวหนังสือมากเกินไป ควรมีการสอดแทรกตัวอย่างการผลิตสื่อในการสอน

4.2.4 อุปกรณ์ควรมีให้หลากหลายและเตรียมพร้อมในการสอบให้กับนักศึกษา

4.3 ข้อเสนอแนะด้านการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้

4.3.1. ควรเน้นการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนมีการทำงานค้นคว้ารายงานมากกว่านี้ในทางปฏิบัติ

4.3 2 เน้นการเรียนการสอนที่ให้นักศึกษาได้ปฏิบัติจริงในทุกรายวิชา

4.4 ข้อเสนอแนะด้านการวัดและประเมินผล

4.4.1 ต้องการให้ออกข้อสอบที่เน้นความเข้าใจมากกว่าความจำ

4.4.2 ต้องการให้อาจารย์ออกข้อสอบให้ตรงกับเนื้อหาที่เรียนในชั้นเรียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิจารณ์ผลการวิจัย

จากการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร มีผลการวิจารณ์ดังนี้

ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร ทั้ง 4 ด้าน พบว่า ด้านกระบวนการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการใช้สื่อการสอน ด้านการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากอาจารย์ทุกท่านต้องทำแผนการสอน ซึ่งถือว่าเป็นส่วนสำคัญของกระบวนการสอนและเป็นแนวทางที่จะช่วยให้การสอนเป็นไปตามจุดหมายของหลักสูตร ส่วนอาจารย์ในสาขาวิชานิเทศศาสตร์เกษตรส่วนใหญ่มีคุณวุฒิทางด้านการศึกษา จึงสามารถสอนอย่างมีหลักการและมีทักษะการสอน อีกทั้งมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ ทำให้อาจารย์สามารถปฏิบัติหน้าที่สอนด้วยความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของความเป็นอาจารย์ส่งผลให้การสอนเกิดประสิทธิภาพ นอกจากนี้คณะเทคโนโลยีการเกษตรยังมีระบบประกันคุณภาพที่ดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องมาตลอด ทำให้ประสิทธิภาพการสอนเป็นไปตามเป้าหมายทุกประการ

การเปรียบเทียบประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตรแตกต่างกัน โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการสอนมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาชั้นปีที่ 1 พึ่งเข้ามาใหม่ยังมีการปรับตัวจากนักเรียนมาเป็นนักศึกษา มีความคาดหวังในการเรียนการศึกษาสูง ยังไม่มีความคิดเห็นขัดแย้ง ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 ได้ศึกษาผ่านไปในระยะหนึ่ง เริ่มเรียนรู้มากขึ้น มีประสบการณ์มากขึ้น จึงทำให้เกิดความขัดแย้งในสิ่งที่ตนได้คาดหวังไว้ จึงทำให้ระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5
สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ
(Conclusion and Recommendation)

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง โดยสรุปผลการศึกษาดังนี้

สรุปผลการศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 77.80 และร้อยละ 22.20) ศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 4 (ร้อยละ 29.80) มีคะแนนเฉลี่ยสะสมอยู่ระหว่าง 2.50 – 2.99 มากที่สุด (ร้อยละ 44.00)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร

นักศึกษามีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตรในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.21) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านกระบวนการสอนมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.37) นอกนั้นมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ ได้แก่ ด้านการใช้สื่อการสอน (ค่าเฉลี่ย 4.20) ด้านการวัดและประเมินผล (ค่าเฉลี่ย 4.17) และด้านการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย 4.10) เมื่อพิจารณาเป็นรายได้ พบว่า

2.1 ด้านกระบวนการสอน

ประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตรด้านกระบวนการสอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.37) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่นักศึกษาให้ความคิดเห็นว่ามีประสิทธิภาพมากที่สุด คือ อาจารย์มีความเต็มใจในการถ่ายทอดความรู้ให้กับนักศึกษาอย่างเต็มความสามารถ (ค่าเฉลี่ย 4.54) รองลงมาเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ อาจารย์มีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้กับนักศึกษา (ค่าเฉลี่ย 4.47) อาจารย์มีเจตคติที่ดีต่อการสอนตลอดภาคเรียน (ค่าเฉลี่ย 4.45)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2 ด้านการใช้สื่อการสอน

ประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตรด้านการใช้สื่อการสอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.20) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่นักศึกษาให้ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด คือ อาจารย์มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับการสอน (ค่าเฉลี่ย 4.45) รองลงมา อาจารย์สามารถถ่ายทอดความรู้และอธิบายข้อความต่างๆ จากสื่อการสอนที่ใช้ได้อย่างชัดเจน (ค่าเฉลี่ย 4.28) อาจารย์มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการค้นคว้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ (ค่าเฉลี่ย 4.27) อาจารย์เลือกใช้สื่อและอุปกรณ์การสอนได้อย่างเหมาะสมกับเนื้อหารายวิชาที่สอน (ค่าเฉลี่ย 4.25) สำหรับข้อที่อยู่ในระดับมาก คือ อาจารย์ใช้เอกสารประกอบการสอนอย่างเหมาะสมกับเนื้อหารายวิชาที่สอน (ค่าเฉลี่ย 4.20) อาจารย์ใช้ตำรา เอกสาร วารสาร ที่นักศึกษาอ่านแล้วเข้าใจง่าย และนักศึกษามีโอกาสใช้ห้องปฏิบัติการอย่างเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 4.05)

2.3 ด้านการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้

ประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตรด้านการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.10) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่นักศึกษาให้ความคิดเห็นระดับมากที่สุด คือ อาจารย์แนะนำให้นักศึกษารู้จักการร่วมกันคิดวิเคราะห์ปัญหา แสวงหาความรู้ข้อมูลและวิธีการต่างๆ จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย (ค่าเฉลี่ย 4.25) สำหรับข้อที่อยู่ในระดับมาก คือ อาจารย์จัดให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นและอภิปรายหาข้อสรุปความรู้ประสบการณ์ความคิดใหม่ๆ หรือปรับความคิดตามความเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 4.20) อาจารย์เปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็น อภิปรายหน้าชั้นเรียน (ค่าเฉลี่ย 4.18) นักศึกษาสามารถใช้โปรแกรมต่างๆ ในคอมพิวเตอร์ ทำรายงานที่ได้รับมอบหมายได้ (ค่าเฉลี่ย 4.17)

2.4 ด้านการวัดและประเมินผล

ประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตรด้านการวัดและประเมินผลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.17) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่นักศึกษาให้ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด คือ อาจารย์ดำเนินการคุมสอบอย่างเคร่งครัดตามระเบียบของสถาบันฯ (ค่าเฉลี่ย 4.39) รองลงมาได้แก่ อาจารย์แจ้งเกณฑ์การประเมินผลตามแผนการสอนที่กำหนด (ค่าเฉลี่ย 4.26) อาจารย์มอบหมายรายงานอย่างเหมาะสมกับรายวิชาที่สอน (ค่าเฉลี่ย 4.25) สำหรับข้อที่อยู่ในระดับมาก คือ อาจารย์มีการประเมินผลการเรียนของนักศึกษา (ค่าเฉลี่ย 4.20) อาจารย์ประเมินความรู้ความเข้าใจในรายวิชาทีสอนหลังการมอบหมายงานอย่างสม่ำเสมอ (ค่าเฉลี่ย 4.19) อาจารย์ออกข้อสอบตรงตามเนื้อหารายวิชาที่สอน (ค่าเฉลี่ย 4.16) อาจารย์มีการแจ้งผลการตรวจรายงานและผลการเรียนนักศึกษา (ค่าเฉลี่ย 4.02)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษา

3.1. ผลการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์สูตรนิเทศศาสตร์เกษตร จำแนกตามเพศของนักศึกษา

ผลการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์สูตรนิเทศศาสตร์เกษตร จำแนกตามเพศของนักศึกษาในภาพรวมและรายด้าน พบว่า เพศชายและหญิงมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์นิเทศศาสตร์เกษตรไม่แตกต่างกัน

3.2 ผลการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์สูตรนิเทศศาสตร์เกษตร จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษาในภาพรวม พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านกระบวนการสอน ด้านการใช้สื่อการสอน ด้านการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ นักศึกษามีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 ส่วนด้านการวัดและประเมินผลมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

3.3 ผลการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร จำแนกตามคะแนนเฉลี่ยสะสม

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร จำแนกตามคะแนนเฉลี่ยสะสมในภาพรวม พบว่า นักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่างกันมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตรไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล นักศึกษามีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 ส่วนด้านกระบวนการสอน และด้านการใช้สื่อการสอนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะของนักศึกษาต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร

ความคิดเห็นของนักศึกษาปริญญาตรีต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร พบว่ามีข้อเสนอแนะในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

ด้านกระบวนการสอน

การสอนต้องเน้นการเรียนการสอนที่มีการปฏิบัติให้มากขึ้น เนื่องจากการปฏิบัติจริงทำให้นักศึกษาเรียนรู้และเข้าใจได้ดี อาจารย์ควรใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย เน้นการสอนที่สร้างสรรค์จินตนาการให้กับนักศึกษา เพิ่มอุปกรณ์ในการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และปริมาณเหมาะสมต่อนักศึกษา และเชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้

ด้านการใช้สื่อการสอน

ให้อาจารย์ใช้สื่อการสอนที่น่าสนใจ ที่สามารถทำให้นักศึกษารู้สึกสนุกกับการเรียนมากขึ้น และใช้สื่ออุปกรณ์ในงานปฏิบัติมากกว่านี้ เพื่อความเข้าใจและได้ทักษะจากการปฏิบัติจริง

ด้านการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้

การเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนมีการทำงานค้นคว้ารายงานมากกว่านี้ในทางปฏิบัติ โดยเน้นการเรียนการสอนที่ให้นักศึกษาได้ปฏิบัติจริงในทุกรายวิชา

ด้านการวัดและประเมินผล

ต้องการให้ออกข้อสอบที่เน้นความเข้าใจมากกว่าความจำและให้ตรงกับเนื้อหาที่เรียนในชั้นเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. การเรียนการสอนควรเน้นการปฏิบัติจริงให้มากขึ้น สามารถนำความรู้ความสามารถไปใช้ประกอบอาชีพได้ เช่น การฝึกใช้โปรแกรมด้านกราฟฟิค การฝึกงานนอกห้องเรียน การจัดกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติและสามารถออกไปทำงานได้จริง

2. ควรปรับปรุงอุปกรณ์การเรียนในด้านต่าง ๆ ให้มีความทันสมัยสะดวกสบายและเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักศึกษามากยิ่งขึ้น เช่น สภาพห้องเรียน วัสดุอุปกรณ์ประจำห้องเรียนให้มีปริมาณเพียงพอต่อจำนวนของนักศึกษาทุกสาขาวิชา

3. อาจารย์ควรมีการพัฒนาสื่อการสอนให้ทันสมัย น่าสนใจมากยิ่งขึ้น มีการใช้เทคโนโลยีด้านคอมพิวเตอร์มาช่วยในการสื่อสารกับนักศึกษาเพื่อความสะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น เช่น การให้คำปรึกษา การส่งงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้ทั่วถึงกับนักศึกษาทุกสาขาวิชาและกิจกรรมต้องมีความหลากหลายตรงกับความสนใจของนักศึกษา และควรประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับรายละเอียดของการจัดกิจกรรมล่วงหน้า เพื่อให้นักศึกษามีส่วนร่วมมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาวิธีการสอนของอาจารย์ให้เหมาะสมกับลักษณะวิชาในหลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

2. ควรศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารอ้างอิง

(Bibliography)

กมล สุดประเสริฐและคณะ. 2548. รายงานการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาอาจารย์ระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักโยบายและแผนการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

กำพล ธนะนิมิตร. 2548. การประเมินประสิทธิภาพการสอน. วารสารการวัดผลและวิจัยการศึกษา. ปัตตานี : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

ชาตรี เกิดธรรม. 2556. แนวคิดในการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้. เข้าถึงได้ที่ http://edu.vru.ac.th/ sct/cheet%20downdload/6.pdf วันที่ 28 มีนาคม 2556

ชูศรี สินทประชากร. 2531. หลักการและการเตรียมประสบการณ์วิชาชีพครู. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอนวิชาครุศาสตร์ วิทยาลัยครูจันทร์เกษม.

ณัฐดิยา จตุรนาคากุล. 2549. ศึกษาประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร วิทยาเขตพระนครเหนือ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร วิทยาเขตพระนครเหนือ.

ทิศนา แขมมณี. 2543. "การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โมเดลซิปปา" เอกสารประกอบ การอบรมเชิงปฏิบัติการ. นครสวรรค์ : สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอลาดยาว.

นวลจิตต์ เชาวกีรติพงศ์,เบญจลักษณ์ น้ำฟ้า และชัดเจน ไทยแท้. 2545. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ : โครงการพัฒนาผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้นำชุมชนและผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.

บุญชม ศรีสะอาด. 2524. รูปแบบของผลการเรียนในโรงเรียน. ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

————————.2537. การพัฒนาการสอน.กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

บุญชัด เนติศักดิ์. 2553. คู่มือการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. ลำปาง : คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

ไพฑูรย์ สินลารัตน์. 2524. หลักและวิธีการสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

ไพฑูรย์ สินลารัตน์และผดุงชาติ สุวรรณวงศ์.(2542). ทิศทางการปฏิรูปอุดมศึกษาของโลกในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: ที.พี.พริ้นส์.

พินิจ เนื่องภิรมย์.2554. เทคโนโลยีการศึกษา. เชียงใหม่ : คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พิพัฒน์ วิเชียรสุวรรณ.2540. แผนการศึกษาแห่งชาติแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับปัจจุบัน.กรุงเทพฯ : เดอะบุคส์.

พอเพ็ญ ไกรนรา. 2550. ศึกษาประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ตามความเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สงขลา ปีการศึกษา 2549. สงขลา : เทมการพิมพ์.

ยุทธพงษ์ ไกยวรรณ.2541. เทคนิคและวิธีการสอน. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดีจำกัด.

สมหวัง พิริยานุวัฒน์. 2537. การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนมัธยมศึกษา. ประมวลสาระชุดวิชาสัมมนาการมัธยมศึกษา. นนทบุรี : บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช

สุรางค์ โค้วตระกูล. 2541. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุรพันธ์ ตันศรีวงษ์.2538.วิธีการสอน. กรุงเทพฯ : สยามสปอร์ต วินดิเกท.

สุราษฎร์ พรมจันทร์.2553. ยุทธวิธีการเรียนการสอนวิชาเทคนิค. กรุงเทพฯ : ภาควิชาครุศาสตร์เครื่องกล คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

สำนักบริหารวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2543. แผนแม่บทประกันคุณภาพของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2543-2545). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วันทนา เนาว์วัน.2551.ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.พระนครศรีอยุธยา : คณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

วัฒนาพร ระงับทุกข์. 2542. แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : คอมพิวเตอร์กราฟฟิค.

อุทุมพร ทองอุไร. 2523. การประเมินอาจารย์ : วิจัยและเครื่องมือ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อัยรดา พรเจริญ และคณะ. 2549 . คุณลักษณะอาจารย์ที่พึงประสงค์ของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมสถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.บรรณานุกรมรายงานวิจัยและวิทยานิพนธ์.กรุงเทพฯ: ห้องสมุดงานวิจัย ศูนย์ข้อสนเทศการวิจัย / ภารกิจข้อมูลวิจัยและการบริหารจัดการข้อมูลสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

Brandes and Ginnis.1992. A guide to student-centred learning /Activity programs in education - Simulation Methods. London Basil Black well.

Carroll, John B. 1974. Learning Theory for the Classroom teacher In Jarvis G.A.(ed.), The Challenge of Communication, Illinois: National Textbook Company.

Carlton, W.H. Erickson. 1959. Administering Audio-Visual Services. United States of America : Macmillan Company.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Cronbach, Lee J.1984. Essential of Psychological Testing. 4th ed. New York : Haper & Row.

Dale, Edgar. 1969. Audio – Visual Materials of Instruction. Chicago : University of Chicago Press.

Dewey, J. 1916. Democracy and education. New York : Macmillan Co.

Ely, D.P., ed.1972. "The Field of Educational Technology: A statement of definition". Audiovisual Instruction. October, p.36-43.

Good, Carter V. 1973. *Dictionary ofEducation,* New York: Me Graw-Hill Company.

Grush,J.E., & Costin, F.1975. The student as consumer of the teaching process. American Educational Research Journal. 12, 55-66.

Likert, R.A.1932. Technigue for The Measurement of Attitude, Arch Psychological.

Sund ann Trowbridge.1967. Teaching Science by inquiry in the Secondary school. Ohio : A Bell & Howell Company.

Walberg.1984. American education diversity and research. Washington D.c. : VOA

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก

แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์
หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รหัสนักศึกษา _____ *(กรุณาระบุ)*

แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อประสิทธิภาพการสอน ของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ลงใน ( ) หน้าคำตอบที่ท่านเลือกหรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนด

1. เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง
2. ท่านกำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ ( ) ชั้นปีที่ 1 ( ) ชั้นปีที่ 2 ( ) ชั้นปีที่ 3 ( ) ชั้นปีที่ 4
3. คะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่เริ่มศึกษาจนถึงปัจจุบัน

( ) ต่ำกว่า 2.00 ( ) 2.00-2.49 ( ) 2.50-2.99 ( ) 3.00-3.49 ( ) 3.50-4.00

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับความคิดเห็นที่ตรงกับเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

คะแนน 5	หมายถึง	มากที่สุด
คะแนน 4	หมายถึง	มาก
คะแนน 3	หมายถึง	ปานกลาง
คะแนน 2	หมายถึง	น้อย
คะแนน 1	หมายถึง	น้อยที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1 ด้านกระบวนการสอน

ข้อที่	การทำกิจกรรมต่าง ๆ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
4	อาจารย์มีความเอาใจใส่ดูแลนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง					
5	อาจารย์มีความเต็มใจในการถ่ายทอดความรู้ให้กับนักศึกษาอย่างเต็มความสามารถ					
6	อาจารย์มีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้กับนักศึกษา					
7	อาจารย์ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอน					
8	อาจารย์ผู้สอนเลือกใช้วิธีการสอนอย่างเหมาะสมกับเนื้อหารายวิชา					
9	อาจารย์มีความกระตือรือร้นในการสอน					
10	อาจารย์มีวิธีการมอบหมายงานที่ฝึกทักษะให้เกิดการค้นคว้า					
11	อาจารย์มีเจตคติที่ดีต่อการสอนตลอดภาคเรียน					
12	อาจารย์มีความรับผิดชอบต่อการสอนและสอนชดเชยให้กับนักศึกษากรณีที่อาจารย์ขาดสอน					
13	อาจารย์เลือกใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย เช่น บรรยาย รายงาน การอภิปรายกลุ่มประกอบการเรียนการสอนแก่นักศึกษา					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้านกระบวนการสอน.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2 ด้านการใช้สื่อการสอน

ข้อที่	การทำกิจกรรมต่าง ๆ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
14	อาจารย์ใช้ตำรา เอกสาร วารสาร ที่นักศึกษาอ่านแล้วเข้าใจง่าย					
15	อาจารย์ใช้เอกสารประกอบการสอนอย่างเหมาะสมกับเนื้อหารายวิชาที่สอน					
16	อาจารย์เลือกใช้สื่อและอุปกรณ์การสอนได้อย่างเหมาะสมกับเนื้อหารายวิชาที่สอน					
17	อาจารย์สามารถถ่ายทอดความรู้และอธิบายข้อเท็จจริงต่าง ๆ จากสื่อการสอนที่ใช้ได้อย่างชัดเจน					
18	นักศึกษาได้มีโอกาสใช้ห้องปฏิบัติการอย่างเหมาะสม					
19	อาจารย์มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับการสอน					
20	อาจารย์ได้จัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษาในด้านต่าง ๆ เช่น คุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์ ความอดทน ใฝ่รู้ จิตสาธารณะ เป็นต้น					
21	อาจารย์มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการค้นคว้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น การค้นคว้าจากอินเตอร์เน็ต กลูเกิล เฟสบุ๊ค เป็นต้น					
22	อาจารย์จัดกิจกรรมให้นักศึกษาเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เช่น ทัศนศึกษา การทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนต่าง ๆ เป็นต้น					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้านการใช้สื่อการสอน.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3 ด้านการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้

ข้อที่	การทำกิจกรรมต่าง ๆ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
23	นักศึกษาสามารถเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์ที่อาจารย์กำหนด					
24	อาจารย์เน้นการจัดกิจกรรมให้นักศึกษามีโอกาสได้แก้ไขปัญหาด้วยตนเองอย่างเสรี					
25	นักศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมร่วมกันในชั้นเรียน					
26	อาจารย์เปิดโอกาสให้นักศึกษามีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในชั้นเรียน					
27	อาจารย์เปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็น อภิปรายหน้าชั้นเรียน					
28	อาจารย์แนะนำให้นักศึกษารู้จักการร่วมกันคิดวิเคราะห์ปัญหาแสวงหาความรู้ข้อมูลและวิธีการ ต่าง ๆ จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย					
29	อาจารย์จัดให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นและอภิปรายหาข้อสรุปความรู้ประสบการณ์ความคิดใหม่ ๆ หรือปรับความคิดตามความเหมาะสม					
30	อาจารย์ใช้วิธีการสอนโดยเน้นให้นักศึกษาเกิดความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์วิจารณ์มากกว่าท่องจำ					
31	นักศึกษาสามารถใช้โปรแกรมต่าง ๆ ในคอมพิวเตอร์ ทำรายงานที่ได้รับมอบหมายได้					
32	นักศึกษาสามารถใช้ทักษะด้านภาษาอังกฤษประกอบการค้นคว้ารายงาน					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้านการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4 ด้านการวัดและประเมินผล

ข้อที่	การทำกิจกรรมต่าง ๆ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
33	อาจารย์ออกข้อสอบเพื่อวัดความเข้าใจมากกว่าความจำ					
34	อาจารย์ใช้เกณฑ์การประเมินผลอย่างยุติธรรมและเหมาะสม					
35	อาจารย์ออกข้อสอบตรงตามเนื้อหารายวิชาที่สอน					
36	อาจารย์แจ้งผลการสอบตรงตามเวลาที่กำหนด					
37	อาจารย์มีการแจ้งผลการตรวจรายงานและผลการเรียนนักศึกษา					
38	อาจารย์มีการประเมินผลการเรียนของนักศึกษา(จากการทดสอบกลางภาค การปลายภาค)					
39	อาจารย์ดำเนินการคุมสอบอย่างเคร่งครัดตามระเบียบของสถาบันฯ					
40	อาจารย์มอบหมายรายงานอย่างเหมาะสมกับรายวิชาที่สอน					
41	อาจารย์แจ้งเกณฑ์การประเมินผลตามแผนการสอน					
42	อาจารย์ประเมินความรู้ความเข้าใจในรายวิชาที่สอนหลังการมอบหมายงานอย่างสม่ำเสมอ					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้านการวัดและประเมินผล.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณนักศึกษาที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อมูลประวัติคณะผู้วิจัย

หัวหน้าโครงการวิจัย

1. ชื่อ (ภาษาไทย) นายสมศักดิ์ คูหาสวรรค์เวช
(ภาษาอังกฤษ) MR. SOMSAK KHUHASAWANVEJ
2. ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำหลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร
3. หน่วยงานที่ติดต่อ สาขาวิชาพัฒนาการเกษตรและการจัดการทรัพยากร
คณะเทคโนโลยีการเกษตร
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
โทร. 02-3298520 โทรสาร 02-3298520

4. ประวัติการศึกษา

ปีที่จบ	ระดับปริญญา	อักษรย่อปริญญา	สาขาวิชา	วิชาเอก	ชื่อสถาบัน	ประเทศ
2529	ปริญญาตรี	กศ.บ.	เทคโนโลยีทางการศึกษา	เทคโนโลยีทางการศึกษา	มศว.	ไทย
2536	ปริญญาโท	คอ.ม.	ครุศาสตร์เทคโนโลยี	เทคโนโลยีทางการศึกษา	สจพ.	ไทย
2545	ปริญญาเอก	กศ.ด.	เทคโนโลยีทางการศึกษา	เทคโนโลยีทางการศึกษา	มศว.	ไทย

5. สาขาวิชาที่มีความชำนาญพิเศษ (แตกต่างจากวุฒิการศึกษา) ระบุสาขา :
   5.1 นิเทศศาสตร์เกษตรและพัฒนาการเกษตร
   5.2 การผลิตสื่อเพื่อการพัฒนาการเกษตร
6. ประสบการณ์ที่เกี่ยวกับงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ :
   6.1 ผู้อำนวยการแผนงานวิจัย : -
   6.2 โครงการวิจัยเสร็จสิ้นแล้ว : ที่ได้มีการเผยแพร่แล้ว
      6.2.1 พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางเกษตรของเกษตรกรในจังหวัดฉะเชิงเทรา
      6.1.2 เวบเบสเพื่อการเรียนรู้เรื่องบัวตัดดอก
      6.1.3 โครงการติดตามประเมินผล การพัฒนาการท่องเที่ยวตามแผนเงินกู้ OECF ระยะ 3
      6.1.4 การผลิตสื่อคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียเพื่อการสอนและเผยแพร่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.1.5 พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารความรู้ทางการเกษตรของเกษตรกรใน ต. ห้วงน้ำขาว จ. ตราด

6.3 โครงการวิจัยที่กำลังดำเนินการ :

6.3.1 การผลิตสื่อมัลติมิเดียเพื่อการเรียนรู้บนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ เรื่องสื่อทางการเกษตร

6.3.1 การพัฒนาชุดสื่อความรู้เพื่อการถ่ายทอดเทคโนโลยีแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาดอกบัวหลวงเพื่อการส่งออก

6.3.1 การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนกรณีศึกษา การท่องเที่ยวเชิงเกษตร ต. ตะพง อ. เมือง จ. ระยอง

6.4 บทความวิจัย : ที่ได้มีการเผยแพร่แล้ว

6.4.1 สุขุมาภรณ์ ขันธ์ศรี พีรชัย กุลชัยและ**สมศักดิ์ คูหาสวรรค์เวช**. 2543. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรของเกษตรกรในจังหวัดฉะเชิงเทรา รายงานการสัมมนาวิชาการระบบเกษตรแห่งชาติ ครั้งที่ 2 เรื่อง "ระบบเกษตรเพื่อจัดการทรัพยากรและพัฒนาชนบทเชิงบูรณาการ" ณ. โรงแรมโฆษะ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 26 - 27 สิงหาคม 2547 หน้า 338 - 343

6.4.2 **สมศักดิ์ คูหาสวรรค์เวช** ถนอมนวล สีหะกุลัง และอุรสา บัวตะมะ. 2546. การศึกษาการจัดทำฐานข้อมูลและระบบสารสนเทศบัวดัดดอก. วารสารเกษตรพระจอมเกล้า 21(1-2) : 26-35.

6.4.3 **สมศักดิ์ คูหาสวรรค์เวช** และวิณาพร พันธ์คง. 2551. การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรในกรุงเทพมหานครและจังหวัดฉะเชิงเทรา การประชุมวิชาการครั้งที่ 46 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

6.4.4 **สมศักดิ์ คูหาสวรรค์เวช** และวีรวัฒน์ จัตุจันทร์. 2551. การรับฟังรายการวิทยุชุมชน "วิทยุชุมพล คนรักบ้านเกิด" ตำบลชุมพลบุรี อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ การประชุมวิชาการครั้งที่ 46 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

6.5 บทความวิชาการ : ที่ได้มีการเผยแพร่แล้ว

6.5.1 **สมศักดิ์ คูหาสวรรค์เวช** .2539. การสื่อสารกับการพัฒนาการเกษตร. วารสารเกษตรพระจอมเกล้า 14(2) : 48-52.

6.5.2 **สมศักดิ์ คูหาสวรรค์เวช**. 2543. ยุทธวิธีการเรียนการสอนทางด้านการเกษตรสำหรับการสอนทางไกลปฏิสัมพันธ์. วารสารเกษตรพระจอมเกล้า 18(1) : 60-66.

6.5.3 **สมศักดิ์ คูหาสวรรค์เวช**. 2547. การผลิตและการจัดระบบรายการวิทยุโทรทัศน์ ภาควิชาเทคนิคเกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพฯ. 290 หน้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.6 เอกสารประกอบการอบรม/คู่มือ/รายงานวิจัย : ที่ได้มีการเผยแพร่แล้ว

6.6.1 **สมศักดิ์ คูหาสวรรค์เวช** . 2547.ความรู้ทางวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ทางการเกษตร. ภาควิชาเทคนิคเกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตรสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร. 126 หน้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้